

Ondersteuningsplan Samenwerkingsverband
Voortgezet Onderwijs
Zuidoost Utrecht

2018-2019 t/m 2021-2022

Inhoud

1. INLEIDING.....	4
1.1 VERANTWOORDING	4
1.2 STATUS EN FUNCTIE VAN HET ONDERSTEUNINGSPLAN	4
1.3 SAMENHANG MET ANDERE DOCUMENTEN	4
1.4 LEESWIJZER	5
2. KORTE TERUGBLIK.....	6
ACTIVITEITEN	7
3. MISSIE EN VISIE	8
3.1 MISSIE.....	8
3.2 VISIE	8
4. PROCES- EN OPBRENGSTDOELEN	9
4.1 DOELEN	9
4.2 PROCESDOELEN VOOR DE GEHELE PLANPERIODE	9
4.3 OPBRENGSTDOELEN	9
5. ORGANISATIE.....	11
5.1 REGIO.....	11
5.2 SAMENSTELLING	11
5.3 BESTUURLIJKE VORMGEVING	11
5.4 BESTUURLIJKE AMBITIE	12
5.5 PERSONEEL.....	12
5.6 ONDERSTEUNINGSPLANRAAD	12
5.7 COMMUNICATIE	12
5.8 ORGANOGRAM	13
6. DEKKENDE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR	14
6.1 ZORGPLICHT	14
6.2 SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIELEN.....	14
6.3 OPTIES PASSEND AANBOD	14
6.4 NIVEAU VAN BASISONDERSTEUNING	15
6.5 LEREN MET EN VAN ELKAAR	16
6.6 BASISONDERSTEUNING	17
6.7 EXTRA ONDERSTEUNING	17
6.8 ONTWIKKELINGSPERSPECTIEFPLAN (OPP).....	19
6.9 VOORTGEZET SPECIAAL ONDERWIJS.....	19
6.10 RMC-REGIO	21
6.11 CLUSTER 1 EN 2 ONDERWIJS.....	22
6.12 LEERWEGONDERSTEUNEND EN PRAKTIJKONDERWIJS.....	22
6.13 WITTE VLEKKEN.....	23
6.14 DEKKENDE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR HOOGBEGAAFDHEID	24
6.15 PRIVACY.....	24
7. DOORGAANDE LIJNEN	25
7.1 SAMENWERKING MET HET PRIMAIR ONDERWIJS.....	25
7.2 STAPPENPLAN OVERGANG PO NAAR LWOO/PRO	27
7.3 VO-VO PLAATSING	27
7.4 INSTROOM VSO VANUIT HET PRIMAIR ONDERWIJS	28
7.5 INSTROOM VSO VANUIT HET VOORTGEZET ONDERWIJS	28
7.6 INSTROOM VANUIT HET VSO-RESIDENTIEEL.....	28
7.7 OVERGANG VSO NAAR VO	29

7.8	OVERGANG VO NAAR MBO	29
7.9	AANSLUITING ARBEID	29
8.	SAMENWERKING TUSSEN ONDERWIJS EN GEMEENTEN	30
8.1	INLEIDING.....	30
8.2	VERTREK PUNT VOOR DE SAMENWERKING	30
8.3	GEZAMENLIJKE MISSIE	31
8.4	GEZAMENLIJKE VISIE.....	31
8.5	STRATEGIE EN UITWERKING	31
8.6	THUISZITTERS.....	35
8.7	LEERLINGVERVOER EN HUISVESTING.....	37
9.	SAMENWERKING MET OUDERS	38
9.1	PEDAGOGISCH PARTNERSCHAP.....	38
9.2	WETTELIJKE VERPLICHTINGEN	38
9.3	PEDAGOGISCH PARTNERSCHAP EN BASISONDERSTEUNING	39
9.4	PEDAGOGISCHE PARTNERSCHAP EN EXTRA ONDERSTEUNING	39
9.5	ALGEMENE SAMENWERKING MET OUDERS	39
9.6	ONDERSTEUNINGSPLANRAAD	40
10.	GESCHILLENREGELINGEN	41
10.1	SCHOOLBESTUUR EN OUDERS GESCHIL OVER TOELATING.....	41
10.2	VERSCHIL VAN MENING OUDERS EN SCHOOL OVER OPP	41
10.3	VERSCHIL VAN MENING TUSSEN OUDERS OF SCHOOLBESTUUR EN SWV OVER TLV	41
10.4	DISCRIMINATIE VANWEGE BEPERKING/HANDICAP.....	42
10.5	GESCHILLENREGELING MET DE GEMEENTEN.....	42
11.	KWALITEITSBELEID.....	43
11.1	INRICHTING SYSTEEM EN CYCLUS VAN KWALITEITSZORG.....	43
11.2	METHODEN VAN EVALUEREN.....	43
11.3	VERANTWOORDING	44
12.	FINANCIËN	46
12.1	VERDEELSLEUTEL	46
12.2	BEKOSTIGINGSSYSTEMATIEK LWOO EN PRO	46
12.3	(GROEI)BEKOSTIGING VSO BIJ VERWIJZING VO-VSO.....	47
12.4	BEKOSTIGING VERWIJZING VSO-VO	47
12.5	(MEER)JARENBEGROTING	48
12.6	FINANCIEEL JAARVERSLAG	48
13.	ACTIVITEITENPLAN	49

1. Inleiding

1.1 Verantwoording

De invoering van Passend Onderwijs is augustus 2014 gestart. De bedoeling achter de wetswijzigingen is, dat meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften naar het regulier onderwijs gaan. Om dit te bereiken is onder meer gekozen voor de structuur van samenwerkingsverbanden. Alle besturen VO en VSO in de regio Zuidoost Utrecht zijn aangesloten bij het Samenwerkingsverband Zuidoost Utrecht Voortgezet Onderwijs (voortaan swv). De gezamenlijke besturen hebben de wettelijke opdracht om vierjaarlijks een ondersteuningsplan (OP) op te stellen en in te dienen bij de inspectie.

Het eerste ondersteuningsplan loopt af per 1 augustus 2018. Dit tweede plan borduurt voort op de opbrengsten van passend onderwijs in de eerste vier jaar. Dit ondersteuningsplan geldt eveneens voor een periode van vier jaar: 1 augustus 2018 - 1 augustus 2022.

Het ondersteuningsplan voldoet aan de inhoudelijke eisen die in de wet worden gesteld. Het plan is tot stand gekomen met inachtneming van de procedurele vereisten in de wet en de besluitvormingsprocedures vastgelegd in de statuten van het swv.

Het voorliggende plan:

- is op 12-4-18 vastgesteld door de ledenvergadering;
- is op 20-3-18 goedgekeurd door het bestuur van het swv;
- verkreeg op 20-4-18 de instemming van de Ondersteuningsplanraad (OPR); zie bijlage 1. Eerdere consultaties van de OPR door het bestuur over conceptversies van dit plan vonden plaats op 13-2-18 en 5-4-18;
- is opgesteld in overeenstemming met de betrokken gemeenten in de regio, zoals blijkt uit het verslag van het OOGO, op 23-4-18; zie bijlage 2.

1.2 Status en functie van het ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan is het kerndocument van het swv en kent drie functies. Het is:

- een beleidsdocument. In het plan is aangegeven wat de beleidsuitgangspunten zijn en op welke wijze het beleid tot stand gekomen is. De gemaakte beleidskeuzes zijn ondergebracht in aandachtsgebieden en voorzien van geformuleerde doelen. De resultaten van het beleid zullen jaarlijks getoetst worden aan het opgestelde beleid om – waar nodig – bijstellingen en aanvullingen te kunnen formuleren.
- een planningsdocument. De doelen, de verdere ontwikkeling en inrichting van de onderwijsondersteuningsstructuur en de verdeling van de middelen staan in dit plan beschreven. In de jaarplannen worden acties gekoppeld aan de doelstellingen.
- een kwaliteitszorgdocument. Het plan beschrijft op welke wijze zorg wordt gedragen voor resultaatgerichte controle en borging.

1.3 Samenhang met andere documenten

De scholen die bij het swv zijn aangesloten, nemen in hun schoolplan, schoolgids en andere schooldocumenten relevante verwijzingen op naar het ondersteuningsplan van het swv. In de schooldocumenten is een verwijzing opgenomen naar de website van het swv. Op de website van de school is in ieder geval een link naar de website van het swv aangebracht.

Eenmaal in de vier jaar stellen alle scholen een schoolondersteuningsprofiel op. In het schoolondersteuningsprofiel geven de scholen aan wat hun ambitie is voor de verdere ontwikkeling van de basisondersteuning en verdieping en/of uitbreiding van expertise binnen de extra ondersteuning.

Het jaarverslag van het swv evalueert naast de financiële verantwoording ook de geformuleerde doelstellingen. De schoolbesturen leggen jegens het swv verantwoording af over de inzet van de ontvangen ondersteuningsmiddelen.

1.4 Leeswijzer

De opbouw van het ondersteuningsplan sluit grotendeels aan bij het door de VO-raad gepubliceerde model en is als volgt:

- in hoofdstuk 1 staat de inleiding op dit ondersteuningsplan;
- het tweede hoofdstuk beschrijft een beknopte terugblik op de opbrengsten uit de eerste planperiode;
- in hoofdstuk 3 staan de missie en visie van het swv verwoord;
- hoofdstuk 4 beschrijft de doelstellingen voor de komende vier jaar;
- hoofdstuk 5 schetst de inrichting en organisatie van het swv;
- de wijze waarop binnen het swv invulling wordt gegeven aan een dekkende ondersteuningsstructuur vormt het onderwerp van hoofdstuk 6;
- de samenwerking met het primair onderwijs en de wijze waarop we de doorgaande lijn in de onderwijsloopbaan van leerlingen willen garanderen staan beschreven in hoofdstuk 7;
- in hoofdstuk 8 besteden we aandacht aan de samenwerking tussen het swv en de gemeente in het kader van zowel passend onderwijs als de transitie jeugdzorg;
- hoofdstuk 9 werkt de positie en rol van de ouders uit;
- het tiende hoofdstuk beschrijft het systeem van kwaliteitszorg dat het swv inzet om de kwaliteit van de geboden onderwijsondersteuning te borgen en verder te ontwikkelen;
- hoofdstuk 11 beschrijft de verschillende geschillenregelingen;
- de financiën staan centraal in hoofdstuk 12;
- hoofdstuk 12 omvat het jaarplan 2018-2019;
- in hoofdstuk 13 is het activiteitenplan opgenomen.

In een apart bijlagenboek zijn alle bijlagen opgenomen die bij dit ondersteuningsplan horen.

2. Korte terugblik

Voor het schrijven van het nieuwe ondersteuningsplan is het goed om eens even achterom te kijken. Wat hebben we de afgelopen drieënhalf jaar bereikt? Deze kennis kunnen we vervolgens gebruiken om vooruit te kijken.

In de periode voorafgaand aan de invoering van passend onderwijs is een uitgebreid en zorgvuldig proces bewandeld waarin ogenschijnlijke lastige keuzes stap voor stap werden verkend. Dit om weloverwogen en gedragen beslissingen te nemen. Hierbij valt te denken aan ons verenigingsmodel, het schoolmodel en de verdeelsleutel van de financiën.

In dezelfde periode kwam de medezeggenschap van het samenwerkingsverband op gang. Eerst een voorlopige, daarna een definitieve ondersteuningsplanraad (OPR). Het proces met de OPR liep in eerste instantie stroef. We moesten eerst nog uitvinden ‘hoe we ons tot elkaar verhouden’, ‘waarom waren bepaalde keuzes gemaakt?’, ‘was onze verdeelsleutel wel de juiste?’, et cetera.

Om een en ander in goede banen te leiden is vervolgens afgesproken om het overleg met de OPR uit te splitsen in een OPR-klein en OPR-groot. Deze werkwijze is goed bevallen en heeft bijgedragen aan een positief resultaat.

Het overleg met zorgcoördinatoren heeft de afgelopen jaren een steeds grotere rol gekregen. Daar waar in eerste instantie veel informatie werd uitgewisseld over het te vormen swv, is er steeds meer inhoud (casuïstiek) besproken. In die tijd werd besloten om het zogenaamde regionaal zorgteam plus (rzt+) op te heffen en tegelijkertijd de frequentie van het zorgcoördinatorenoverleg te verhogen. Ondertussen zijn we zover dat de zorgcoördinatoren elkaar, ook via de mail, vinden om raad te vragen en expertise uit te wisselen.

Op meer momenten en meer onderwerpen is er de afgelopen periode samengewerkt binnen het swv. Hierbij valt te denken aan: het bij elkaar gaan kijken op school (carrousel 1 en 2), themamiddagen hoogbegaafdheid en talentontwikkeling, de jaarlijkse evaluatiemiddagen en recent de lezingen/workshops die we centraal organiseren.

Daarnaast is door de samenwerking met leerplicht, in samenspraak met het swv po, het onderwerp thuiszitters nadrukkelijk op de kaart gezet. Er zijn diverse thuiszittersprojecten gerealiseerd. In Bunnik het onderwijszorgcentrum, in Heuvelrug de Villa Revius en in Wijk bij Duurstede de Boeg. Daarnaast wordt op dit thema samengewerkt met partners buiten de regio, te weten De Kleine Prins (opting in) en de Fritz Redlschool.

Twee vormen van positieve samenwerking noemen we apart, namelijk de samenwerking met het swv primair onderwijs en met de gemeenten in de regio. De directeuren swv po en vo vonden elkaar al snel, zodat beide functionarissen op inhoud veel samen hebben opgetrokken. Zo werd het overleg met de leerplichtambtenaren en de regioambtenaren altijd in gezamenlijkheid gevoerd. Recentelijk hebben beide besturen aangegeven als stip op de horizon te willen werken naar één swv po-vo.

De samenwerking met de gemeenten startte in eerste instantie stroef. Hier is een grote vooruitgang in geboekt, mede dankzij het overleg met de regioambtenaren. Een resultaat van de verbeterde samenwerking is het gezamenlijk geschreven hoofdstuk ‘Aansluiting onderwijs-gemeenten’ in dit ondersteuningsplan.

Jaarlijks wordt een grote evaluatiemiddag georganiseerd. Hiervoor worden, naast bestuursleden en leden van de algemene vergadering, zorgcoördinatoren, gemeenteambtenaren, leerplicht-ambtenaren en leden van de OPR uitgenodigd. Deze middagen vonden plaats op 29 oktober 2015, 3 november 2016 en 2 november 2017. Daaraan voorafgaand werden opbrengsten van evaluaties verzameld en verspreid. De opbrengsten worden in kaart gebracht op basis van de monitorformulieren waarin scholen hun uitgaven verantwoorden, vragenlijsten die door de zorgcoördinatoren worden ingevuld en vragenlijsten die de directeur van het swv bij alle scholen afzonderlijk heeft afgenomen.

Tijdens deze evaluatiemiddagen werden deze resultaten besproken en vervolgens vastgelegd in verslagen.

Hieronder de doelen 2016-2017, zoals die waren opgenomen in het eerste ondersteuningsplan, waarbij het resultaat door middel van een + of – is bepaald.

In schooljaar 2016-2017:

- ontvangen alle scholen, middels de vastgestelde verdeelsleutel, de beschikbare middelen om passend onderwijs te concretiseren (+);
- is de directe doorstroom po-vso afgenomen, waarbij aan deze leerlingen een plaats binnen een reguliere school (waaronder lwoo/pro) met een arrangement wordt aangeboden (±);
- zijn alle leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte in beeld (+);
- neemt het aantal thuiszitters af “met 25% gemeten over het hele schooljaar” (-).

Activiteiten

- Alle scholen werken met arrangementen passend binnen het schoolprofiel (+).
- Alle scholen hebben de basisondersteuning op het gezamenlijke vastgestelde niveau op orde (-)
- Alle scholen maken een passende begroting (+).

Het bureau van het swv:

- geeft TLV's af (+);
- geeft plaatsingsbeschikkingen lwoo en pro af (+);
- maakt begroting en verdeelt middelen (+);
- zorgt voor monitoring en geeft inzicht in behaalde resultaten (+);
- verwerkt de aanbevelingen van de accountant (+).

Daarnaast zijn de volgende resultaten gerealiseerd. Het aantal:

- thuiszitters is gedaald met 8%;
- vso-leerlingen is van boven het landelijk gemiddelde gedaald naar onder dit gemiddelde, van 4,1% naar 3,3% (landelijk 3,4%);
- lwoo-leerlingen is gedaald van 5,8% naar 5,5% (landelijk 9,42%);
- pro-leerlingen is op hetzelfde niveau gebleven, namelijk 1,65% (landelijk 3%).

Op basis van deze uitkomsten kunnen we vaststellen dat een groot aantal (proces)doelen is behaald. De evaluatie leert ons dat in de komende planperiode extra aandacht gewenst is voor:

- de dialoog over de versterking van de basisondersteuning;
- het voorkomen van thuiszitters;
- de verbetering van de samenwerking met ketenpartners, zowel in het kader van preventief als curatief werken.

3. Missie en visie

3.1 Missie

Wij, de samenwerkende besturen, waarborgen c.q. bieden, in onderlinge afstemming en conform de wet, passend onderwijs aan aan alle leerlingen in de regio Zuidoost Utrecht, zodat alle kinderen en jongeren betekenisvol kunnen participeren in een samenleving waarin iedereen meedoet en meetelt.

3.2 Visie

Bij het realiseren van passend onderwijs voor alle leerlingen in onze regio streven wij ernaar dat leerlingen zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs ontvangen en een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. Het swv werkt nauw samen met partners uit de regio, waaronder de gemeenten. Door de verbinding van onderwijs en jeugdhulp kunnen we extra ontwikkelings- en gezinsondersteuning realiseren voor die leerlingen en zijn/haar gezin die dat nodig hebben.

De visie van het samenwerkingsverband is verwoord in de volgende inhoudelijke uitgangspunten:

- passend onderwijs begint bij kwalitatief goed onderwijs aan alle leerlingen;
- scholen verschillen van elkaar. We honoreren dat elke school een eigen ontwikkelingstraject doorloopt als het gaat om de inkleuring van passend onderwijs;
- schoolbesturen en scholen realiseren, door de verdere ontwikkeling en versterking van de basisondersteuning, zoveel als mogelijk onderwijsondersteuning binnen een reguliere setting;
- het accent ligt op preventief in plaats van curatief handelen;
- in het belang van kinderen werken alle scholen nauw samen met de ouders en ouders hebben een belangrijke rol bij de evaluatie;
- voor een beperkte groep leerlingen met extra onderwijsbehoeften blijven vso-voorzieningen nodig;
- de voorkeur gaat uit naar spreiding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte over de scholen boven concentratie van deze leerlingen (tenzij de aard van de ondersteunings-behoefte van de leerling en/of overwegingen van veiligheid en/of beperkingen in beschikbare specialistische expertise anders impliceren).

Vanuit deze visie heeft het samenwerkingsverband gekozen voor de volgende organisatorische uitgangspunten:

- passend onderwijs vindt in eerste instantie plaats in de klas, op school. Vandaar dat we in ons swv hebben gekozen voor het schoolmodel als financieringsmodel;
- het swv kan scholen (individueel of samenwerkend) ondersteunen met zaken als deskundigheidsbevordering (zoals centrale inkoop). De wijze waarop en mate waarin kan verschillen tussen schoolbesturen. Er is daarbij geen sprake van gedwongen winkelnering;
- de verantwoordelijkheid voor Passend Onderwijs ligt zo veel als mogelijk op school(bestuurlijk)niveau. Het swv draagt geen (financiële) verantwoordelijkheid voor de consequenties van schoolbestuurlijk beleid.

De schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor Passend Onderwijs in de regio en leggen in dit ondersteuningsplan vast waarop zij gezamenlijk inzetten.

4. Proces- en opbrengstdoelen

In de eerste planperiode hebben we diverse proces- en opbrengstdoelen geformuleerd. Op basis van de evaluaties en wensen voor de komende periode, zijn de doelen voor de periode 2018-2022 aangepast. De overkoepelende doelstelling is ongewijzigd.

4.1 Doelen

De overkoepelende doelstelling die in de eerste planperiode is geformuleerd, houden we ook aan in de tweede planperiode. Het overkoepelende doel van het swv is dat de leerlingen het onderwijs en de ondersteuning krijgen die hen in staat stelt een doorlopende en passende loopbaan in het onderwijs te volgen. De wet benadrukt dat de leerlingen in de regel hun loopbaan zo dicht mogelijk bij huis en bij voorkeur op een reguliere school kunnen voltooien.

Het swv bereikt het hiervoor vermelde doel met de inzet van alle scholen en ketenpartners in de regio en waar nodig daarbuiten. Het zet daartoe de financiële middelen in die het swv ontvangt van de rijksoverheid.

Proces- en opbrengstdoelen

De doelstellingen die het samenwerkingsverband voor de komende vier jaren formuleert, bestaan naast concrete opbrengstdoelen ook uit procesdoelen.

Onder procesdoelen wordt verstaan: "alle processen die gerealiseerd worden om de visie van het samenwerkingsverband te operationaliseren".

Onder opbrengstdoelen wordt verstaan: "alle opbrengsten die de scholen, besturen, ketenpartners en bureau-organisatie (gezamenlijk) realiseren in het kader van passend onderwijs".

4.2 Procesdoelen voor de gehele planperiode

De volgende procesdoelen zijn door het swv geformuleerd:

- de reguliere en speciale scholen realiseren een hechte en effectieve samenwerking binnen het samenwerkingsverband om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften in het reguliere onderwijs passend onderwijs te bieden;
- de reguliere scholen realiseren de basisondersteuning, zoals die beschreven staat in paragraaf 6.4, waardoor meer leerlingen binnen het reguliere onderwijs een zo passend mogelijk aanbod kunnen krijgen;
- het swv ontwikkelt, in beginsel op basis van gelijkwaardigheid, een effectieve samenwerking met de externe partners, waardoor leerlingen (en hun ouders/verzorgers) sneller en beter de noodzakelijke extra ondersteuning kunnen ontvangen;
- leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, krijgen deze op een passende plek: dichtbij huis, in overleg met hun ouders en met hoge realistische doelen;
- de vo-scholen dragen, met de scholen voor primair onderwijs, zorg voor een adequate (en waar nodig een warme) toeleiding naar het vo, om daarmee een ononderbroken passende leerweg voor leerlingen te realiseren.

4.3 Opbrengstdoelen

Voor de hieronder beschreven opbrengstdoelen werken scholen, besturen, ketenpartners en de bureauorganisatie van het swv nauw samen.

Dekkend netwerk

- Het realiseren van een dekkend netwerk van voorzieningen, waarbij integraal wordt samengewerkt tussen onderwijs en het jeugddomein.

- Het samenwerkingsverband heeft transparante afspraken met de ketenpartners als het gaat om het organiseren van onderwijs-jeugdhulparrangementen.

Thuiszitters

- In 2020 mag geen enkel kind of jongere langer dan 4 weken thuiszitten zonder een aanbod van passend onderwijs en/of zorg.

Ouders

- Het bureau van ons samenwerkingsverband informeert ouders via de website tijdig en volledig omtrent relevante beleidswijzigingen.
- Het bureau van ons samenwerkingsverband geeft de OPR alle informatie die nodig is om hun wettelijke taak naar behoren uit te voeren.
- De ouders zijn tevreden over de wijze waarop de scholen de extra ondersteuning voor een leerling in de vorm van een arrangement realiseren. Eventuele klachten van ouders over passend onderwijs bij school en/of swv worden adequaat afgehandeld.

Aanmelding en plaatsing op het vso

- Het toekennen van een toelaatbaarheidsverklaring VSO vindt plaats op basis van een heldere procedure en een handelingsgerichte wijze van werken. De werkwijze is efficiënt en de doorlooptijden kort.
- Voor plaatsing van een leerling op een vso-school zijn duidelijke criteria opgesteld. In de RMC regio zijn afspraken gemaakt over de toekenning van de het bekostigingsniveau laag, midden of hoog.
- In de RMC regio zijn afspraken gemaakt over (het niet aanwezig zijn van) wachtlijsten op deze scholen.

Financiën

- De uitgaven van het samenwerkingsverband blijven binnen de beschikbare rijksmiddelen en de begroting en de afspraken die daarover binnen het swv zijn gemaakt.
- De liquiditeit moet voldoende zijn om alle betalingen te kunnen verrichten.

Hieronder formuleren we een aantal opbrengstdoelen die specifiek gelden voor besturen, scholen of de bureau-organisatie van het swv.

Schoolbesturen

- Schoolbesturen zorgen voor de naleving van de zorgplicht zoals wettelijk omschreven.
- Schoolbesturen dragen er zorg voor dat hun eigen scholen voldoen aan het afgesproken niveau van basisondersteuning.

Scholen

- Alle scholen hebben een schoolondersteuningsprofiel dat kort en bondig omschrijft welke ondersteuning geboden wordt en welke ondersteuning nog verder wordt ontwikkeld.
- De onderwijs(zorg)arrangementen zijn inhoudelijk goed passend bij de ondersteuningsvraag van de leerling.

Bureauorganisatie

- Schoolbesturen, scholen, OPR en stakeholders worden door het bureau van het samenwerkingsverband betrokken bij de voorbereiding van het beleid en de evaluatie daarvan.
- Schoolbesturen, scholen, ouders en externe partners zijn tevreden over de wijze van communiceren, zowel schriftelijk als mondeling. De communicatie wordt tijdig gegeven en is volledig.
- Het bureau organiseert de jaarlijkse evaluatiebijeenkomst als onderdeel van de PDCA-cyclus.

- Het bureau stelt voor elk schooljaar een jaarplan op als onderdeel van de evaluatie-cyclus.
- Vanuit het bureau worden beleidsinitiatieven genomen, samen met schoolbesturen, scholen en stakeholders, om passend onderwijs verder inhoudelijk te ontwikkelen.

5. Organisatie

5.1 Regio

De regio van het swv valt samen met de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist; een kaart van de regio is opgenomen als bijlage 3.

Het betreft de samenwerking tussen 13 schoolbesturen met gezamenlijk 24 scholen (*inclusief opting in*).

5.2 Samenstelling

Een overzicht van alle deelnemende schoolbesturen binnen en buiten het swv en alle deelnemende scholen binnen het swv is opgenomen in bijlage 4.

Op basis van de telgegevens uit het overzicht genaamd kijkglazen zijn de hier onderstaande overzichten opgesteld.

Ontwikkelingen lwoo/pro/totaal:

	LWOO	PRO	Totaal VO
1-10-2014	732	213	12942
1-10-2015	729	215	13343
1-10-2016	731	215	13339
1-10-2017	604	211	13007

Ontwikkelingen vso:

	Vso laag	Vso midden	Vso hoog	Vso totaal
1-10-2014	380	8	54	442
1-10-2015	402	13	41	456
1-10-2016	401	13	40	454
1-10-2017	330	47	22	399

5.3 Bestuurlijke vormgeving

Het swv heeft de rechtsvorm van een vereniging, nader ingericht in de vorm van een bestuur-/directiemodel. Zie voor de statuten bijlage 5.

In de huidige bestuurlijke vormgeving bestuurt het bestuur het swv, geeft de directeur (bij mandaat) uitvoering aan het beleid en voorziet de algemene vergadering in het toezicht.

De deelnemende schoolbesturen leveren elk één afgevaardigde voor de Algemene Leden-vergadering (alv). Dat houdt in dat deze in totaal uit 13 leden bestaat. Alle schoolbesturen in het swv zijn gelijkwaardig als het gaat om de dialoog in de vergadering. Mocht het echter tot een stemming komen in de alv, dan is afgesproken dat de stemverhouding wordt bepaald door het leerlingenaantal per bestuur (staffel van 500 leerlingen). De taken en bevoegdheden van de algemene leden vergadering zijn opgenomen in artikel 11 van de statuten; de stemverhoudingen zijn geregeld in artikel 4 van het bestuurs- en directiereglement (bijlage 6).

Het bestuur van het swv bestaat uit maximaal 7 leden, exclusief een onafhankelijk voorzitter. De samenstelling van het bestuur doet recht aan de diversiteit tussen de schoolbesturen in termen van

grootte/complexiteit, leerlingenpopulatie en specialistische expertise. De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn opgenomen in artikel 8 van de statuten.

De mandatering aan de directeur van het swv is geregeld in het bestuurs- en directiereglement.

5.4 Bestuurlijke ambitie

Najaar 2017 is een dialoog gestart in het swv over de bestuurlijke vormgeving. In de huidige situatie is er sprake van een functionele scheiding van verantwoordelijkheden. Deze uitwerking sluit aan bij de vereisten vanuit de Code Goed bestuur. De vraag is echter of het intern toezicht wel onafhankelijk kan worden ingevuld als de toezichthouder ook eigen schoolbestuurlijke belangen heeft in de uitvoering van passend onderwijs. Het bestuur van het swv is op zoek naar een bestuurlijk model waarbij onafhankelijk intern toezicht meer is gewaarborgd.

5.5 Personeel

Het swv heeft steeds het uitgangspunt gehanteerd om zelf geen personeel in dienst te hebben, maar medewerkers in te zetten op basis van detachering of inhuur. Gezien de ontwikkelingen op het gebied van Good Governance bestaat de mogelijkheid dat dit uitgangspunt gedurende de komende planperiode wordt losgelaten.

Het aantal medewerkers dat primair op swv-niveau werkt is gering en bestaat op dit moment uit de directeur, een administratief medewerker ten behoeve van de PCL taken en een orthopedagoog in verband met IQ onderzoeken voor lwoo aanvragen. Het swv huurt daarnaast nog een GZ-psycholoog in voor de TLV-procedure.

5.6 Ondersteuningsplanraad

Het swv volgt de wettelijke bepalingen met betrekking tot de medezeggenschap van ouders en personeelsleden/leerlingen binnen het kader van Passend Onderwijs. De inbreng van ouders, personeelsleden en/of leerlingen is bij de planvorming gewaarborgd door hun positie in de Ondersteuningsplanraad.

Deze raad laat een evenredige vertegenwoordiging zien van personeelsleden/leerlingen en ouders namens de (g)mr'en van de schoolbesturen die zijn aangesloten bij het swv. Het reglement van de OPR is vastgesteld op 1 januari 2014 en is als bijlage 8 toegevoegd.

5.7 Communicatie

Het swv is een netwerkorganisatie en tijdige en transparante communicatie tussen de diverse geledingen, zoals schoolbesturen, scholen, ouders en samenwerkingspartners, is daarbij van belang. De website van het swv speelt een centrale rol in deze informatievoorziening (www.swv-vo-zou.nl). Op de website staat alle relevante informatie over ons swv, zoals de organisatie van het swv, belangrijke beleidsdocumenten (waaronder dit ondersteuningsplan) en de activiteiten die in ons swv worden uitgevoerd. Daarnaast staan op de website de links naar de websites van de aangesloten besturen en scholen en andere samenwerkingspartners. Via de website is het mogelijk je te abonneren op de nieuwsbrief van de swv PO en VO, die viermaal per jaar uitkomt.

De samenwerking met vele formele en informele partners betekent tevens dat directe informatie en communicatie met die partners van belang is om de samenwerking in het totale netwerk levend en actueel te houden. De directeur van het swv onderhoudt in de regel deze contacten, voert ambtelijk vooroverleg en is verantwoordelijk voor het tijdig en juist informeren van de relevante partners. Het formeel overleg is voorbehouden aan het bestuur van het swv.

Waar het de professionals in het onderwijsveld en in de ondersteunende ring daaromheen betreft, zal de directeur periodiek aanwezig zijn bij vergaderingen.

Het swv onderhoudt contacten in zowel de verticale kolom als in het horizontale vlak.

Uitgangspunt is dat de ouders die vragen hebben omtrent Passend Onderwijs en/of hun kind, eerst contact op nemen met de school. Passend Onderwijs is er immers op gericht dat leerlingen zoveel als mogelijk is op de eigen school onderwijsondersteuning ontvangen. Het swv zal daaraan zoveel mogelijk ondersteunend zijn.

5.8 Organogram

Zowel de interne organisatie als de externe relaties zijn weergegeven in een organogram. Zie hiervoor bijlage 9.

6. Dekkende ondersteuningsstructuur

6.1 Zorgplicht

In de wetgeving met betrekking tot passend onderwijs hebben de schoolbesturen zorgplicht gekregen. Om de zorgplicht uit te kunnen voeren zijn de ouders verplicht om hun kind schriftelijk bij een school van hun voorkeur aan te melden. Zorgplicht betekent dat wanneer ouders hun kind dat extra ondersteuning behoeft op een bepaalde school aanmelden, deze school de taak heeft te onderzoeken of de school de leerling passend onderwijs kan bieden. Het school-ondersteuningsprofiel van de school biedt daarbij houvast. Het kan zijn dat de school de leerling alleen maar passend onderwijs kan bieden in combinatie met een onderwijsarrangement of onderwijsjeugdhulp/zorg arrangement. Indien de school zelf geen passend onderwijs kan bieden, ook niet met inzet van een arrangement, dan heeft de school (formeel het schoolbestuur) de verantwoordelijkheid om een zo goed mogelijke plek op een andere school aan te bieden. Dat kan een andere reguliere vo-school zijn. In het geval van een vo-vo-plaatsing gaan de financiële middelen die de verwijzende school heeft ontvangen voor de leerling naar rato van het aantal resterende maanden in dat schooljaar mee naar de ontvangende school. Het kan ook zijn dat de best passende plek een lesplaats is op het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs (vso). Zie voor verwijzing naar deze twee schoolsoorten paragraaf 6.12. respectievelijk paragraaf 6.9.

Het schoolbestuur van de school waar ouders zich hebben gemeld blijft tot plaatsing van de leerling op de juiste onderwijslocatie de zorgplicht houden.

6.2 Schoolondersteuningsprofielen

Op de schoolbesturen rust de verplichting om eenmaal in de vier jaar een ondersteuningsprofiel op te stellen. De medezeggenschapsraad van de school heeft hierbij adviesrecht. In 2013/2014 zijn de schoolondersteuningsprofielen voor de eerste keer opgesteld. Van scholen wordt verwacht dat ze dit voortdurend actueel houden.

In ons swv is afgesproken dat alle scholen voor het ondersteuningsprofiel gebruik maken van hetzelfde format (zie bijlage 10). De school geeft in het ondersteuningsprofiel aan op welke wijze zij:

- gedifferentieerd onderwijs, dat recht doet aan de verschillen tussen leerlingen, organiseert;
- de samenwerking met andere scholen in het swv en met andere partners zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) regelt;
- kwalitatief goed onderwijs definieert en haar kwaliteitsbeleid inricht.

De besturen zijn verantwoordelijk voor de schoolondersteuningsprofielen. Het samenwerkingsverband benut deze profielen onder andere om vast te stellen of er sprake is van een dekkend netwerk.

6.3 Opties passend aanbod

Op grond van hun zorgplicht moeten scholen c.q. schoolbesturen aan elke leerling een passend aanbod doen. Het swv kent drie niveaus van ondersteuning, te weten basisondersteuning, extra ondersteuning en een lesplaats op het vso. Elke leerling krijgt de ondersteuning die voor haar of hem passend is. Scholen evalueren regelmatig of een leerling nog de juiste ondersteuning krijgt. Als er meer of minder ondersteuning nodig is, dan wordt het ondersteuningsniveau aangepast.

De gezamenlijke schoolbesturen in een swv hebben de wettelijke verplichting om een niveau van basisondersteuning vast te stellen. Voor ouders, leerlingen en andere betrokkenen is dan helder wat de basiskwaliteit van een school is en welke preventieve en licht curatieve begeleidings-mogelijkheden elke school biedt.

De extra ondersteuning biedt ruimte voor het maken van arrangementen voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte, veelal met gebruikmaking van externe expertise (binnen en buiten het onderwijs).

Plaatsing op een school voor vso is mogelijk indien de basisondersteuning en extra ondersteuning ontoereikend zijn om te voorzien in de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

6.4 Niveau van basisondersteuning

Het swv heeft de omschrijving van het begrip basisondersteuning overgenomen uit het referentiekader dat de gezamenlijke sectororganisaties hebben opgesteld. Die omschrijving luidt als volgt: “De basisondersteuning is het geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de ondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau, eventueel in samenwerking met ketenpartners, wordt uitgevoerd.” (p. 8 van het referentiekader).

In de verdere uitwerking van de basisondersteuning in het referentiekader wordt uitgegaan van vier onderdelen:

1. basiskwaliteit;
2. planmatig werken;
3. ondersteuningsstructuur;
4. preventieve en licht curatieve interventies.

Ad 1. Basiskwaliteit

Bij basiskwaliteit gaat het om de deugdelijkheidseisen die inspectie aan scholen stelt. Met ingang van 1 augustus 2017 werkt inspectie met een nieuw onderzoekskader, waarin onderscheid gemaakt wordt tussen bij wet geregelde deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit van bestuur en scholen. Deze deugdelijkheidseisen zijn vervat in vijf kwaliteitsgebieden:

1. Onderwijsproces
2. Schoolklimaat
3. Onderwijsresultaten
4. Kwaliteitszorg en ambitie
5. Financieel beheer

Het waarderingskader telt per kwaliteitsgebied een aantal standaarden. In totaal gaat het om negentien standaarden. Bij elke standaard is in een korte beschrijving aangegeven wat verstaan wordt onder basiskwaliteit. De inspectie is van oordeel dat de basiskwaliteit op een vo school voldoende is als “de kwaliteitsgebieden Leerresultaten, Zicht op ontwikkeling en begeleiding, Didactisch handelen en Veiligheid voldoende zijn en niet meer dan één standaard in het gebied Onderwijsproces onvoldoende is.”

De basiskwaliteit vormt eigenlijk de ondergrens van het niveau van basisondersteuning.

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de basisondersteuning van de school/scholen. De rol van het samenwerkingsverband in deze ligt meer in de lijn van signaleren, organiseren, bespreekbaar maken et cetera.

Ad 2. Planmatig werken

Een centraal uitgangspunt voor het swv is dat het accent moet liggen op preventief in plaats van curatief werken. Daarbij is het van belang dat onderwijsprofessionals planmatig en cyclisch werken om individuele onderwijsbehoeften van kinderen tijdig te signaleren.

Door planmatig te werken en uit te gaan van de onderwijsbehoeften van leerlingen ontstaat er duidelijkheid over:

- De aard van de ondersteuningsvraag (zoals behoefte aan veiligheid, structuur, fysieke aanpassingen, niveau-didactische en/of tempodifferentiatie, medische zorg of hulpmiddelen en dergelijke).
- de vereiste deskundigheid en overige voorzieningen die nodig zijn om aan de ondersteuningsvraag te kunnen voldoen.
- de begeleiding en ondersteuning die het beste aansluit bij de behoefte van de leerling.

Ad 3. Ondersteuningsstructuur

Elke school heeft een passend ingerichte ondersteuningsstructuur. Onderdeel daarvan is een team dat de uitvoering van de basisondersteuning en extra ondersteuning coördineert en stimuleert. Scholen maken daar eigen keuzes in, aansluitend bij de eigen schoolsituatie. Zo zal een ondersteuningsstructuur op een vmbo-school verschillen van een gymnasium en ook een VSO school zal een eigen ondersteuningsstructuur hebben, waarin de Commissie voor de Begeleiding (CvB) een centrale rol speelt. Vanuit het samenwerkingsverband worden geen centraal afgesproken eisen gesteld aan de ondersteuningsstructuur op scholen, anders dan in dit ondersteuningsplan benoemd.

Ad 4. Preventieve en licht curatieve interventies.

Voor de uitvoering van dit onderdeel van de basisondersteuning betekent dit concreet het volgende:

- alle scholen signaleren preventief en tijdig leerproblemen en ontwikkelings- en opvoedproblemen. De scholen kunnen de expertise om preventief te signaleren zelf ontwikkelen of organiseren in samenwerking met ketenpartners. Het is aan de schoolbesturen c.q. scholen dit nader vorm te geven en in de schoolgids te vermelden op welke wijze de preventieve signalering is georganiseerd en plaatsvindt.
- alle scholen hebben een aanbod voor leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie conform de landelijk ontwikkelde protocollen.
- alle scholen hebben onderwijsprogramma's voor leerlingen die qua cognitieve capaciteiten boven- dan wel ondergemiddeld toegerust zijn voor de schoolsoort waar zij op zitten, terwijl ze wel in staat worden geacht het schooltype waar ze op zitten succesvol te doorlopen.
- alle scholen zorgen voor toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen die dit nodig hebben vanwege fysieke beperkingen.
- alle scholen beschikken over (ortho)pedagogische en (ortho)didactische programma's en methodieken die gericht zijn op sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen.
- alle scholen hanteren een protocol voor medische handelingen.
- alle scholen beschrijven op welke wijze de school samenwerkt met ketenpartners om preventieve en lichte curatieve ondersteuning te bieden.

Indien er sprake is van een leerling in de klas die ondersteuning nodig heeft, wordt altijd eerst bekeken of de ondersteuning geboden kan worden vanuit dat wat de school zelf in huis heeft; de basisondersteuning. Het gaat dan om onderwijsgerelateerde hulpvragen. Maar er zijn ook leerlingen (en ouders) die ondersteuning nodig hebben binnen het sociale domein (gezinssituatie of vrije tijd). Daarvoor is een sterke(re) verbinding nodig met de gemeente en jeugdhulp. De komende vier jaar willen we in de preventieve ondersteuningsstructuur op schoolniveau en op het niveau van het samenwerkingsverband de aansluiting verstevigen met de eerstelijns (preventief) jeugdhulp. (zie verder hoofdstuk 8). Voor leerlingen waar de basisondersteuning niet voldoende passend is, is het mogelijk om extra ondersteuning te bieden. Zie paragraaf 6.7.

6.5 Leren met en van elkaar

In ons swv ligt het accent op preventie. De beste preventie is eigenlijk goed onderwijs, goed klassenmanagement, een goede pedagogische relatie met leerlingen en oog hebben voor de

onderwijsbehoeften van leerlingen. In 2016 is gestart met het leren van elkaar door middel van het organiseren van een carrousel, waarbij scholen de ontwikkelingen rondom passend onderwijs delen. Scholen zijn enthousiast over deze wijze van professionalisering. In de komende planperiode willen we op een andere manier met en van elkaar leren en dan met name gericht op de verdere versterking van de basisondersteuning. Uit onderzoek weten we dat visitatie een goede werkwijze is voor onderwijsontwikkeling. Collegiale visitatie is een werkwijze waarbij relatieve buitenstaanders onderbouwde feedback geven op de wijze waarop de school werkt aan verbetering of ontwikkeling. Aan de basis van collegiale visitatie ligt een eigen reflectie of zelfevaluatie van de betrokken scholen. Deze reflectie of evaluatie wordt door de school zelf voor de visitatie opgesteld en is onderwerp van gesprek tijdens de collegiale visitatie om na te gaan of het zelfbeeld overeenkomt met het beeld van 'relatieve buitenstaanders'. De visitaties zijn niet gericht op verantwoording, beoordeling of accreditatie, maar ze sluiten aan bij de interne schoolontwikkeling en bij het eigen kwaliteitsbeleid van de scholen.

In de evaluatiemiddag van 2 november 2017 is voorgesteld om te onderzoeken of collegiale visitatie in ons swv een bijdragen kan leveren aan het versterken van de basisondersteuning binnen passend onderwijs.

6.6 Basisondersteuning

De meeste leerlingen in een klas kunnen zonder specifieke ondersteuning adequate vorderingen maken. Het handelingsgericht werken draagt eraan bij dat docenten tijdig signaleren dat de ontwikkeling van een leerling stagneert.

Gemiddeld heeft 10-15% ¹ van de leerlingen behoefte aan specifieke basis- of extra ondersteuning. Voor een deel van die leerlingen zal dat een intensivering of aanpassing zijn van de instructie, vereenvoudiging van de leerstof, toepassen van aangepaste werkvormen, beschikbaar stellen van meer leertijd, hanteren van een bepaalde pedagogische aanpak, bieden van extra voorzieningen in geval van bijvoorbeeld dyslexie et cetera. Een ander deel heeft juist behoefte aan verdieping van de leerstof, een hoger leertempo, andere uitdagende werkvormen, et cetera. De docent is de eerstverantwoordelijke voor invulling hiervan. Mocht gewenst resultaat uitblijven omdat de leerling onvoldoende profiteert van de intensivering van het basisaanbod en/of de genomen pedagogische preventieve maatregelen, dan wordt de leerling vaak besproken in een teamvergadering of leerlingbespreking. In dit overleg kan de school bekijken welke andere interventies ingezet kunnen worden, zoals preventieve of licht curatieve interventies. Mocht ook na inzet van deze interventies gewenst resultaat uitblijven, dan kan worden opgeschaald naar het volgende niveau van ondersteuning, de inzet van een arrangement, zie 6.7.

In principe krijgt iedere leerling een aanbod op grond van de basisondersteuning, gerelateerd aan het ondersteuningsprofiel van de school waar de leerling is ingeschreven. Voor de uitvoering van deze basisondersteuning ontvangen de scholen geen middelen van het swv. Het swv kan wel middelen verstrekken om de inrichting en het niveau van de basisondersteuning (waaronder begrepen de professionele toerusting van docenten) verder te ontwikkelen. In ons samenwerkingsverband is afgesproken dat schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor de basisondersteuning op alle scholen.

6.7 Extra ondersteuning

Een leerling die ondersteuning heeft, die boven de overeengekomen basisondersteuning uitgaat, ontvangt die extra ondersteuning in de vorm van een (individueel dan wel groepsgewijs) ondersteuningsarrangement. Over zo'n arrangement vindt overleg plaats met de docent/mentor/zorgcoördinator van de school, de ouders, de leerling zelf en eventueel andere betrokken externe partijen. De school biedt de leerling een zorgvuldig samengesteld arrangement aan,

¹ Dit is gebaseerd op de aantallen vso, pro en lwoo leerlingen. Een schatting is gemaakt van het aantal leerlingen met een arrangement.

rekening houdend met de ondersteuningsbehoefte van de leerling en met het behalen van bepaalde ontwikkelingsdoelen. Het kan voorkomen dat voor een leerling verschillende arrangementen nodig zijn die aansluiten bij de behoefte van de leerling (en het gezin) op dat moment. Dit alles om de leerling te ondersteunen bij het behalen van het gewenste uitstroomperspectief. Alle scholen ontvangen financiën van het samenwerkingsverband om deze arrangementen uit te voeren.

6.7.1 Onderwijsarrangementen

De extra ondersteuning voor een leerling kan door de eigen school worden geboden. We spreken dan over interne arrangementen. De extra ondersteuning in de vorm van een arrangement kan ook door andere scholen/voorzieningen geboden, dat noemen we externe arrangementen. Een voorbeeld hiervan is ondersteuning vanuit het vso aan een leerling in het vo. Externe ondersteuning kan ook plaatsvinden aan docenten in de vorm van een training, coaching. In beide gevallen vergoedt de school aan de vso-school de kosten voor de geleverde ondersteuning. De leerling blijft ingeschreven op de reguliere vo-school.

Een andere vorm van een arrangement is dat leerlingen gedeeltelijk onderwijs volgen in het regulier onderwijs en een deel van de week in het vso. Een dergelijk arrangement is gebaseerd op de regeling 'meetellen onderwijstijd'. Een leerling mag dan voor ten hoogste 60% van de onderwijstijd per week onderwijs volgen in het speciaal onderwijs. Dit geldt overigens ook andersom, maar dan heet het symbiose. Een leerling in het vso kan een deel van de week onderwijs ontvangen op een reguliere vo-school.

6.7.2 Onderwijszorg arrangementen²

Sommige leerlingen hebben een andere vorm van ondersteuning nodig om zich verder te kunnen ontwikkelen en te leren. Dan is het mogelijk om als school ondersteuning aan te bieden vanuit GGD, CJG, ³jeugdzorg en/of maatschappelijk werk. Dan spreken we over een onderwijszorgarrangement: de school biedt extra ondersteuning aan in samenwerking met één of meerdere externe partners vanuit de jeugdhulp/zorg. We noemen dit in ons samenwerkingsverband ook wel duale arrangementen.

Als beide partijen overeenkomen dat een leerling (en/of het gezin waarin de leerling woont) gebaat is bij bijvoorbeeld jeugdhulp of gezondheidsondersteuning dan stellen school en CJG een arrangement op waarin de afspraken zijn vastgelegd. Deze vorm van ondersteuning wordt altijd ingezet volgens het principe van één kind, één gezin, één plan. Dit plan komt tot stand in overleg met de leerling, de ouders en kernpartners.

Als de ondersteuningsbehoefte de schoolloopbaan van een kind betreft, dan staat de ondersteuning die de school in samenwerking met de kernpartners kan bieden centraal in het plan. Bij vragen en problemen in de thuissituatie krijgt de ondersteuning van het gezin de meeste aandacht in het plan. Bij een combinatie van beide wordt zowel op school als in het gezin hulp ingezet. Door dit plan gezamenlijk te maken en relevante informatie zorgvuldig te delen, kan ondersteuning tijdig en gelijktijdig worden ingezet en het aantal verschillende hulpverleners in een gezin zoveel mogelijk worden beperkt. Voor leerling en ouders heeft het werken met één plan het grote voordeel dat zij hun verhaal niet steeds opnieuw moeten vertellen en dat diagnoses niet opnieuw gesteld hoeven worden. Door integraal te werken is voor iedereen duidelijk welke professionals betrokken zijn en wie het eerste aanspreekpunt is voor kind en gezin. De ervaring leert dat heldere afspraken over verantwoordelijkheden en regie zeer essentieel zijn voor een adequate uitvoering van de ondersteuning.

² Zie ook hoofdstuk 8

³ Daar waar CJG staat wordt ook bedoeld wijkteam, buurtteam et cetera.

Voor meer informatie over de wijze waarop het swv investeert in de integrale samenwerking met de gemeente en jeugdhulp, verwijzen we naar hoofdstuk 8.

6.8 Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Wanneer de ondersteuning van de school een onderdeel vormt van de reguliere basisondersteuning, zoals begeleiding bij dyslexie, dyscalculie, remedial teaching, dan is er geen ontwikkelingsperspectief nodig. Maar voor leerlingen die in aanmerking komen voor extra ondersteuning in de vorm van een arrangement of plaatsing op het vso is het wettelijk verplicht (vanaf 1 augustus 2014) om een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op te stellen.

Formeel stelt het bevoegd gezag van een school het ontwikkelingsperspectief voor een leerling vast. In de praktijk wordt het plan veelal opgesteld door de docent/mentor in samenwerking met de zorgcoördinator/gedragsspecialist. De ouders hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP. De school evalueert het ontwikkelingsperspectief jaarlijks met de ouders en stelt het zo nodig bij.

Het ontwikkelingsperspectiefplan bestaat uit de volgende drie onderdelen:

- *de te verwachte uitstroombestemming van de leerling.*
In het voortgezet onderwijs heeft de uitstroombestemming betrekking op uitstroom naar middelbaar of hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs, of in geval van het praktijkonderwijs, naar welk soort functie op de arbeidsmarkt uitstroom wordt verwacht. Vanuit pro/vso kan het uitstroomperspectief voor leerlingen dagbesteding zijn.
- *de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling.*
Daarbij wordt gewezen op de mogelijkheden van de leerling in relatie tot de voor de uitstroombestemming vereiste kennis en vaardigheden. Denk daarbij aan de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.
- *ondersteuning en begeleiding.*
In het ontwikkelingsperspectief dient ook de te bieden ondersteuning en begeleiding opgenomen te worden en, indien aan de orde, de afwijkingen van het onderwijsprogramma. Dit is het handelingsdeel.

6.9 Voortgezet Speciaal Onderwijs

Voor een aantal leerlingen geeft de plaatsing in een speciale setting (vso-school) de meeste kans op schoolsucces. Dit zijn leerlingen waarvoor ook een arrangement in de vorm van extra ondersteuning niet toereikend is. Voor leerlingen die naar het vso worden verwezen is in alle gevallen (want wettelijke verplicht) een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van het bestuur van het swv vereist. Scholen die een leerling willen verwijzen naar het vso dienen een aanvraag in voor een TLV bij de TLV-commissie. Deze commissie bepaalt of de leerling wel/niet een TLV krijgt van het swv. Deze commissie bestaat uit de directeur en de externe GZ-psycholoog.

Het bestuur van het swv moet zich bij het afgeven van een TLV laten adviseren door twee deskundigen. Ook dit is een wettelijke verplichting. In ons swv en met verwijzende vo-scholen in de regio, hebben we met de scholen afgesproken dat de eerste deskundige door de verwijzende school wordt benaderd. De tweede deskundige, een GZ-psycholoog, maakt deel uit van de TLV-commissie van het swv.

6.9.1 Criteria

De TLV-commissie zal op basis van dossieronderzoek en rekening houdende met de ondersteuningsprofielen van de v(s)o-scholen, bepalen of een leerling toegelaten kan worden tot het vso. Daarbij gaat het swv uit van de volgende uitgangspunten:

- Er is geen sprake van slagboomdiagnostiek, maar van een handelingsgerichte, op schoolsucces gefocuste insteek;

- De afweging gaat niet uit van labelen van leerlingen, maar van de vraag “Wat heeft deze leerling nodig om met succes voortgezet onderwijs te volgen?”;
- De verwijzende school heeft een analyse gemaakt van de condities die de leerling nodig heeft om met succes onderwijs te kunnen volgen. Zij kan onderbouwen waarom zij de leerling die condities redelijkerwijs niet kan bieden;
- De aanvraag is besproken met de ouders van de leerling; de ouders stemmen in met het aanvragen van een TLV voor het vso. In het geval ouders niet instemmen met de aanvraag, dan is het bij wet geregeld dat de school toch een TLV aanvraag kan indienen. Ouders moeten daarvan op de hoogte worden gebracht.

De redenen dat een leerling wordt doorverwezen naar het vso zullen veelal liggen in de hieronder kort beschreven factoren. De aanvragende school kan aantonen dat:

- Er (zeer) specialistische expertise nodig is om in de ondersteuningsvraag te voorzien die niet (op het vereiste niveau, in de gewenste intensiteit) binnen een reguliere vo-school kan worden aangeboden.
- De duur en de intensiteit van de benodigde ondersteuning redelijkerwijs niet inpasbaar is binnen de klassikale/groepsgewijze onderwijscontext van een reguliere vo-school.
- De veiligheid van de leerling, dan wel de veiligheid van medeleerlingen niet (voldoende) gegarandeerd kan worden binnen een reguliere vo-school.
- De onderwijsproblemen zijn het gevolg van de thuissituatie; er is daar geen perspectief op ondersteuning en/of de ouders werken niet met de school samen om de onderwijsproblemen aan te pakken.

Een apart onderdeel van de TLV-aanvraag is de bekostigingscategorie. Voor leerlingen in het vso bestaan drie bekostigingscategorieën.⁴ Voorheen was de bekostiging gekoppeld aan schooltypen. Nu we werken vanuit onderwijsbehoeften, wordt per leerling de afweging gemaakt welke bekostiging nodig is om de leerling passend onderwijs te bieden. De praktijk leert dat het nog niet in alle gevallen helder is welke bekostigingscategorie passend is voor een leerling. Vandaar dat het initiatief is genomen om samen met andere swv'en in de regio in het schooljaar 2018-2019 te bekijken of het mogelijk is om eenduidig beleid te formuleren ten aanzien van de bekostigingscategorieën voortgezet speciaal onderwijs.

6.9.2 *Formulieren aanvragen TLV vso*

Om de aanvragen TLV in te dienen, toe te kennen of af te wijzen zijn de volgende formulieren ontwikkeld:

1. aanvraag toelaatbaarheidsverklaring;
2. advies eerste deskundige;
3. handtekeningblad inclusief advies tweede deskundige;
4. toelaatbaarheidsverklaring;
5. besluit negatief.

Al deze documenten staan in het vademecum dat als bijlage 11 is toegevoegd aan dit ondersteuningsplan. De voorbeeldformulieren zijn daarnaast ook te vinden op de website van het swv. Daarnaast is er een handleiding beschikbaar waarin wordt uitgelegd hoe de aanvraagformulieren op de beschermde omgeving kunnen worden geupload.

6.9.3 *Afgifte Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)*

In principe zijn er twee mogelijkheden bij een TLV-aanvraag bij het swv:

⁴ Bekostigingscategorie 1 (voorheen gekoppeld aan cluster 4 scholen, ZML-scholen en LZ scholen), bekostigingscategorie 2 (voorheen gekoppeld aan mytyscholen) en bekostigingscategorie 3 (voorheen gekoppeld aan tytyscholen).

- a. de TLV wordt afgegeven en
- b. de TLV wordt geweigerd.

a. TLV wordt afgegeven

De aanvragende school ontvangt de toelaatbaarheidsverklaring. De vso-school gebruikt de gegevens die op de TLV-verklaring zijn opgenomen voor de aanmelding in Bron.

De vso school kan de aangemelde leerling die over een TLV beschikt alleen weigeren indien de school kan aantonen dat de school geen passend onderwijs kan bieden, ook niet met een aanvullend onderwijs/jeugdhulp/zorg arrangement. Voor deze vso-school geldt dan de zorgplicht.

b. De TLV wordt niet afgegeven

Het kan zijn dat de TLV-commissie de aanvraag niet honoreert. De betreffende leerling kan dan niet worden ingeschreven bij het vso. De commissie zal dan altijd aangeven wat de reden van deze afwijzing is en wat de leerling nodig heeft om het reguliere onderwijs te volgen. Voor acties die ouders kunnen ondernemen als ze het niet eens zijn met het besluit van een samenwerkingsverband over de TLV-aanvraag, verwijzen we naar hoofdstuk 10.3.

6.9.4 Plaatsing vso

Nadat de TLV is afgegeven kan de vso-school de leerling officieel inschrijven bij BRON met behulp van de door de TLV-commissie aangeleverde unieke code.

Ervaring uit het verleden leert dat een aantal vso-scholen werkt(e) met wachtlijsten, omdat het aantal aanmeldingen groter is (was) dan dat de school plaatsen heeft (had). Volgens de wet mag een school leerlingen onder andere weigeren als de school (te) vol zit of als de school de leerling aantoonbaar geen passend onderwijs kan bieden. Weigeren kan dus in bepaalde gevallen, maar de zorgplicht gaat, na een schriftelijke aanmelding, wel in voor de betrokken vso-school. Dat betekent dat de vso school 6 weken de tijd heeft om een alternatieve plaats (binnen het swv) te organiseren, met een uitloop van nogmaals 4 weken. In die situaties waarin de vso school vol zit en de leerling afkomstig is van een reguliere vo school uit het eigen samenwerkingsverband, is het in het belang van de leerling als de vo-school meedenkt met de vso-school over een andere onderwijsplek voor de leerling. Is er na tien weken geen andere plaats voor de leerling gevonden dan is de vso-school verplicht tot inschrijving over te gaan.

6.10 RMC-regio

Binnen de RMC-regio wordt er door de samenwerkingsverbanden van Utrecht, Utrecht west, Utrecht Zuid en Utrecht Zuidoost samengewerkt om de in-, door- en uitstroom van leerlingen van en naar het vo af te stemmen. Daarvoor hebben deze swv'en in 2017, voor de tweede maal, een samenwerkingsovereenkomst ondertekend (bijlage 12).

Daarnaast wordt binnen deze regio onder andere gewerkt aan een betere aansluiting met het MBO (zie paragraaf 7.8).

Als vervolg op deze samenwerkingsbijeenkomst is afgesproken dat deze samenwerkende samenwerkingsverbanden en de vso-scholen uit de RMC-regio, jaarlijks drie tot vier maal bij elkaar zullen komen om, onder leiding van deze swv'en, de volgende punten uit te werken:

- een verdere implementatie van de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst;
- aansluiting van het samenwerkingsverband V(S)O Eemland;
- aansluiting van het praktijkonderwijs (pro);
- verdere afstemming aanmeldprocedures;
- meer inzicht in de in-, door- en uitstroom van leerlingen in het VSO en pro;
- het versterken van de aansluiting bij landelijke en regionale ontwikkelingen;
- vanuit de scholen van VSO en pro eenduidige afspraken in de regio.

6.11 Cluster 1 en 2 onderwijs

Het cluster 1 onderwijs (visuele beperking) wordt in de regio Zuidoost Utrecht aangeboden door Bartiméus en Koninklijke Visio. Beide organisaties werken nauw samen en hebben hun krachten gebundeld in VISIS Onderwijs. Werkend vanuit de geformuleerde visie “regulier waar mogelijk, speciaal waar noodzakelijk”, blijkt dat 75% van de leerlingen met een visuele beperking onderwijs volgt in een reguliere school.

Het cluster 2 onderwijs (voor leerlingen ernstige spraak- en taalmoeilijkheden) wordt in de regio Zuidoost Utrecht aangeboden door Kentalis en Auris, waarbij Kentalis de hoofduitvoerder in deze regio is.

Reguliere scholen kunnen (gratis) een beroep doen op beide organisaties voor advies over de ondersteuning die de reguliere school wil bieden aan de leerling. Het is ook mogelijk om een arrangement aan te vragen bij cluster 1 of 2. Dan wordt gespecialiseerde ondersteuning vanuit het speciaal onderwijs geboden.

Wanneer leraren, ouders of andere verwijzers vermoeden dat een jongere een visuele beperking heeft, kunnen de ouders hun kind aanmelden bij Visio of Bartiméus. Na aanmelding worden de medische gegevens opgevraagd en zo nodig wordt onderzoek uitgevoerd. Op grond van de resultaten van dit onderzoek beoordeelt de Commissie van Onderzoek van de betreffende onderwijsinstelling of de jongere op basis van de landelijke toelatingscriteria recht heeft op ambulante onderwijskundige begeleiding. Bij een positieve beoordeling zal er met de jongere, de ouders en de reguliere school een passend arrangement worden samengesteld.

Voor de leerlingen waarvoor het cluster 1 of 2 onderwijs passend onderwijs is, neemt de verwijzende school contact op met de Commissie voor Onderzoek van één van bovengenoemde instellingen. Die commissie bepaalt of de leerling ook toelaatbaar is tot het cluster 1 of 2 onderwijs.

6.12 Leerwegondersteunend en praktijkonderwijs

Met ingang van 1 januari 2016 vallen de aanwijzing voor leerwegondersteuning (lwoo) respectievelijk toelating tot het Praktijkonderwijs (pro) onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband. Daarmee is ons swv (financieel) verantwoordelijk voor alle vormen van onderwijsondersteuning die leerlingen in de klas nodig hebben. In 2015 hebben we niet gekozen voor de mogelijkheid van opting out. Dat betekent dat ook het huidige schooljaar, 2017-2018, de indertijd vastgestelde criteria voor de toewijzing lwoo en pro nog worden gehanteerd (zie vademecum, bijlage 11).

De zogenaamde lwoo-licenties geven scholen recht op extra budget voor leerlingen met een lwoo-indicatie. Dit systeem is eigenlijk achterhaald, omdat de meeste scholen die vmbo aanbieden al een lwoo-licentie hebben. Daarom is landelijk afgesproken om de lwoo-licenties stapsgewijs los te laten. Dat betekent dat alle vmbo-scholen in de toekomst een lwoo-licentie krijgen en dus lwoo-bekostiging kunnen krijgen.

Het is aan het samenwerkingsverband om keuzes te maken over de wijze waarop er zal worden omgegaan met de middelen (en de daarbij behorende ondersteuning) voor het lwoo. Tijdens de ALV in mei 2017 is (voor een tweede maal) afgesproken om de middelen lwoo en pro voorlopig te blijven verdelen op basis van afgegeven beschikkingen (lwoo) of TLV's (pro). Dit in afwachting van verdere wet- en regelgeving vanuit de overheid.

Het voornemen om de criteria en duur van de toewijzing van lwoo, pro en de lwoo-licenties los te laten wordt, samen met een nieuwe bekostigingssystematiek, verder uitgewerkt in een wetsvoorstel. Naar

verwachting gaat dit in het voorjaar van 2019 naar de Tweede Kamer en zal de wet in werking treden in 2020. Op het moment dat de inhoud van het wetsvoorstel bekend is, zal dit thema wederom worden geagendeerd.

6.12.1 Gevolgen landelijke verevening

In onderstaande tabel staan de deelnamepercentages van het aantal leerlingen binnen het lwoo, het pro en het vso, zowel de regionale als landelijke percentages.

	Lwoo-Swv ZO	Lwoo Landelijk	Pro swv ZO	Pro Landelijk	VSO Swv ZO	VSO Landelijk
1-10-14	5,66%	10,61%	1,65%	2,95%	3,42%	3,66%
1-10-15	5,46%	10,23%	1,61%	2,98%	3,42%	3,47%
1-10-16	5,41%	9,42%	1,65%	3,01%	3,3%	3,42%
1-10-17 ⁵	4,64%	--	1,62%	--	3,06%	--

Uit deze tabel valt op te maken dat de regio Zuidoost een beduidend lager percentage lwoo en pro leerlingen heeft dan het landelijk beeld laat zien. Dat betekent dat (zeer waarschijnlijk) een verevening in 2020 gunstig voor ons uit kan pakken. Gezien de ontwikkelingen van de afgelopen jaren ligt het niet in de lijn der verwachtingen dat het percentage leerlingen binnen lwoo en/of pro de komende jaren erg zal wijzigen.

6.12.2 Ontwikkelagenda

In het kader van de samenwerkingsovereenkomst VSO regio Utrecht is een werkplan VSO en Pro opgesteld. Dit werkplan is in 2017 geëvalueerd en op basis van deze evaluatie is een aantal speerpunten geformuleerd in de vorm van een concept ontwikkelagenda. Jaarlijks wordt deze ontwikkelagenda geëvalueerd en bijgesteld.

6.12.3 Formulieren aanvragen TLV pro

Om de aanvragen TLV voor het pro in te dienen, toe te kennen of af te wijzen zijn de volgende formulieren ontwikkeld:

- aanvraag toelaatbaarheidsverklaring;
- toelaatbaarheidsverklaring;
- besluit negatieve beschikking.

In een apart document staan de criteria voor aanwijzing lwoo en criteria voor toelating pro beschreven. Deze staan in bijlagen 11. Het aanvraagproces voor de scholen verloopt via Onderwijs Transparant en/of Indigo.

6.13 Witte vlekken

In de eerste planperiode is op basis van de schoolondersteuningsprofielen geïnventariseerd of er sprake was van een dekkend netwerk passend onderwijs voor alle leerlingen uit de regio van ons swv. Dat dekkende netwerk was er in hoge mate. Een dekkend netwerk wil overigens niet zeggen dat elke ondersteuningsvraag binnen het swv kan worden beantwoord. Voor enkele specifieke ondersteuningsvragen van leerlingen heeft ons swv contacten met scholen/voorzieningen buiten de regio gelegd om een passend arrangement te creëren.

In het schooljaar 2016-2017 is vastgesteld dat er nog behoefte is aan extra ondersteuning voor hoogbegaafde leerlingen. Daar is inmiddels een eerste aanzet voor gegeven, zie paragraaf 6.14.

⁵ OCW maakt de landelijke percentages sinds kort niet meer bekend. Vandaar dat deze ontbreken voor 2017.

Op basis van het profiel van leerlingen die enige tijd thuis zitten, is geconstateerd dat er behoefte is aan een onderwijssetting voor leerlingen, met internaliserende problematiek, die niet in staat zijn om de hele dag onderwijs te volgen in een v(s)o voorziening. In het voorjaar van 2018 start in samenwerking met swv VO Utrecht Zuid, een pilot waar deze leerlingen middels een speciaal programma worden teruggeleid naar volledig onderwijs of dagbesteding.

In het schooljaar 2018-2019 zal opnieuw een inventarisatie plaatsvinden naar leerlingen die thuis zitten. En wordt zo bekeken of er nieuwe initiatieven nodig zijn om het aantal de witte vlekken terug te brengen.

6.14 Dekkende ondersteuningsstructuur hoogbegaafdheid

Passend onderwijs gaat over het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben om te kunnen presteren op het werkelijke niveau dat ze in hun mars hebben. Dat betekent onder andere dat leerlingen die (veel) meer kunnen dan het standaard niveau van hun school hier ook toe horen. In 2016 en 2017 hebben 11 scholen middelen vanuit het swv ontvangen om hoogbegaafdheid en/of talentontwikkeling vorm te geven.

De ene school is hier ondertussen al weer wat verder in dan de andere, maar dat is logisch gezien het gekozen model van zelfontwikkeling. De ervaring leert dat ook voor deze leerlingen maatwerk het sleutelwoord is.

In 2018 wordt een presentatiemiddag georganiseerd voor en door de scholen die subsidie hebben ontvangen. In datzelfde jaar wordt een start gemaakt met een regiobreed overleg over hoogbegaafdheid en/of talentontwikkeling. De financiële impuls die in 2016 en 2017 op dit onderwerp is gegeven staat niet op de begroting van 2018; scholen zullen dit zelf moeten bekostigen vanuit de ontvangen zorgmiddelen.

6.15 Privacy

In verband met de Europese wetgeving over privacy hebben de PO-Raad en VO-raad in samenwerking met het ministerie van OCW, Kennisnet, LECSO, NJi, NIP en NVO een digitale privacy tool ontwikkeld.

Deze [digitale privacy tool](#), waar we als samenwerkingsverband mee gaan werken, geeft overzicht en duidelijkheid over wat samenwerkingsverbanden, schoolbesturen en scholen moeten regelen op het gebied van passend onderwijs en privacy. De tool is een praktische vertaling van wet- en regelgeving en geeft aan de hand van processtappen een overzicht van de privacyaspecten en veel gestelde vragen. De hierboven genoemde wet gaat in op 25 mei 2018. De digitale tool is te vinden op de website van het swv.

De belangrijkste punten en ontwikkelingen voor het swv staan hieronder in het kort benoemd.

- Medewerkers van bureau van het samenwerkingsverband ontvangen:
 - aanvragen TLV en LWOO en daarmee privacy gevoelige informatie over leerlingen.
 - lijsten met een overzicht van leerlingen die thuiszitten of dreigen thuis te komen zitten, vanuit de leerplichtambtenaren uit de regio
- Ingehuurde externen hebben vanwege hun werkzaamheden voor het swv rechtstreeks inzage in het privacygevoelig materiaal.
- De website van het swv kent een afgeschermd deel waar privacy gevoelig materiaal over leerlingen wordt geüpload. De beheerder van de website heeft de mogelijkheid om het privacygevoelig materiaal in te zien.

De hierboven genoemde functionarissen van het swv hebben kennis van en handelen naar de wettelijke verplichtingen en de wijze waarop dit is uitgewerkt voor het swv.

De hierboven genoemde externen zijn op de hoogte gebracht van de wet- en regelgeving en hebben een zogenaamde bewerkersovereenkomst getekend.

Het hierboven geschetste proces is voorafgaand aan de nieuwe planperiode gerealiseerd. Tijdens de planperiode zal dit verder worden ontwikkeld in navolging van de ontwikkelingen die Kennisnet daarin doormaakt.

De belangrijkste documenten, zoals het privacybeleid, protocoldatalekken en de bewerkersovereenkomst, staan op de website van het swv.

7. Doorgaande lijnen

In het eerste deel van dit hoofdstuk staat de samenwerking met het primair onderwijs centraal. Daarin worden zowel de organisatorisch-inhoudelijke ambities beschreven, als de ambities op bestuurlijk niveau. Vervolgens gaat dit hoofdstuk in op de diverse doorgaande lijnen voor leerlingen als ze van de ene schoolsoort overgaan naar een ander type onderwijs. Een overstap naar een andere school vraagt om zorgvuldige procedures en een intensieve betrokkenheid van de leerling zelf en zijn/haar ouders.

7.1 Samenwerking met het primair onderwijs

De overstap van primair naar voortgezet onderwijs⁶ is voor leerlingen een grote stap. Elk uur een andere docent, lesroosters die per dag verschillen, lesuitval, nieuwe vakken, meer vakken, een veel grotere school én een heel andere sfeer: de verschillen met groep 8 op de 'kleine' basisschool zijn fors. Daar komt de puberteit nog bij. Al die factoren bij elkaar maken de overstap van PO naar VO niet altijd eenvoudig.

Niet alleen in de beleving van de leerlingen zijn primair en voortgezet onderwijs sterk van elkaar verschillende werelden. Dat geldt ook voor de organisatie- en de begeleidingsstructuur. De verschillen tussen de betrokken organisaties zijn er en vragen om een nauwe, goede samenwerking. Het goede nieuws: investeren in een goede overgang po-vo loont. Het geeft leerlingen daadwerkelijk een betere basis voor een succesvol vervolg van hun schoolloopbaan. Daarnaast betekent het samen optrekken van po en vo ook een verrijking voor beide schoolculturen.

De beide samenwerkingsverbanden passend onderwijs geven in de praktijk vorm aan deze interbestuurlijke afstemming tussen po en vo. In de periode 2016-2018 heeft deze afstemming, vertrekkend vanuit een gelijke missie en visie, geleid tot verregaande (bestuurlijke en inhoudelijke) ambities voor de samenwerking in de toekomst. Deze worden in dit hoofdstuk beschreven.

7.1.1 Missie en visie

De scholen en besturen in de regio Zuidoost Utrecht werken bij het vormgeven van de samenwerking po-vo, vanuit de volgende missie, visie en (geconcretiseerde) strategie:

Missie

Wij, de samenwerkende scholen van de Samenwerkingsverbanden PO en VO Zuidoost Utrecht, realiseren een goede verbinding tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs. Bij deze verbinding kiezen we ervoor de behoefte, het belang en de mogelijkheden van de leerling centraal te stellen, opdat elke leerling nu en straks kan meedoen in de samenleving.

Visie

Wij, de samenwerkende scholen van de Samenwerkingsverbanden PO en VO Zuidoost Utrecht, dragen zorg voor een geborgde ononderbroken ontwikkeling voor elke leerling. Deze ontwikkeling is

⁶ Uiteraard wordt, waar 'primair en voortgezet' onderwijs geschreven is, ook gerefereerd aan speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Omwille van de leesbaarheid is consequente volledigheid echter achterwege gelaten.

gebaseerd op een goede samenwerking met de ouders/verzorgers en de leerling zelf, op basis van vertrouwen, respect en een gezamenlijke taal.

Strategie

Wij realiseren onze missie en visie door:

- het stimuleren van wederzijds vertrouwen en verbinding tussen po en vo;
- het samen uitvoeren van een geborgde doorgaande lijn van groep 6 in het po tot en met leerjaar 3 in het vo. Deze doorgaande lijn richt zich op een kwalitatief hoogwaardige overgang van po naar vo. Daarbij hebben we in de uitwerking, die nu voor u ligt, aandacht voor:
 - het vroegtijdig en optimaal meenemen van ouders en leerling;
 - een transparant proces van schoolkeuze, aanmelding en toelating;
 - bij leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte: een vroegtijdige match tussen ouders, leerling, po- en v(s)o-school in december van het jaar waarin de leerling in groep 8 zit;
 - een doelmatige verzameling en overdracht van gegevens. (Onlangs zijn twee pilots gestart met het oog op een betere overdracht van gegevens).

7.1.2 *Stand van zaken 2017 en vooruitblik*

Vanuit bovenstaande missie, visie en strategie is in de periode 2016-2018 gewerkt aan de contouren voor verregaande samenwerking. In eerste instantie heeft deze samenwerking zich gericht op het meest kwetsbare moment voor leerlingen: de overgang van groep 8 naar het eerste leerjaar in het VO. In de zomer van 2017 heeft dit geleid tot de notitie ‘

De geborgde, doorgaande lijn van po naar v(s)o’ (zie bijlage bij dit ondersteuningsplan). In deze notitie worden voorstellen gedaan voor het inrichten, borgen en continu optimaliseren van de overgangsprocedure voor zowel leerlingen mét als leerlingen zonder aanvullende ondersteuningsbehoeften.

In de komende planperiode is het van belang dat de aanbevelingen uit de notitie praktisch hun beslag krijgen op de werkvloer. In de aanloop naar de start van het nieuwe ondersteuningsplan zal hiervoor een implementatietraject worden ingericht. De resultaten hiervan worden meegenomen in de uitvoering van de hieronder beschreven inhoudelijk ambities voor de periode 2018-2022. Specifieke aandacht verdient de werkwijze in het geval van complexe casuïstiek rond de overdracht.

Ook bestuurlijk heeft de notitie implicaties. Het bespreken van de notitie heeft bij de besturen van de samenwerkingsverbanden het inzicht doen ontstaan dat po en vo intensivering van de samenwerking in het belang van beide groepen leerlingen is en in dat perspectief in beginsel gezamenlijk beleid te voeren als ware er één samenwerkingsverband. Inhoudelijk zijn er evidente winstmogelijkheden, zoals gezamenlijke scholing, een gecombineerde kunnen zijn voor gemeenten en jeugdhulpverlening en het gezamenlijk ontwikkelen van innovatief ondersteuningsaanbod en passende interventiemogelijkheden. Op deze wijze kunnen een doorgaande lijn en een afgestemd onderwijs- en ondersteuningsaanbod – en daarmee een ononderbroken ontwikkelingsproces – versterkt worden. Zo is het mogelijk om processen te versoepelen, nog meer vertrouwen te creëren, efficiencywinst en wellicht financieel voordeel te boeken. Voor de komende planperiode krijgt dit zowel bestuurlijk-organisatorisch als inhoudelijk-praktisch de vereiste aandacht.

7.1.3 *Ambities*

Bestuurlijk-organisatorische lijn

Bestuurlijk-organisatorisch hebben de besturen van beide samenwerkingsverbanden in november 2017 groen licht gegeven voor het voortzetten van de lijn richting de intensivering van de samenwerking als hierboven aangegeven. Van groot belang is nu dat dit voornemen niet ‘van het samenwerkingsverband’ blijft. Het moet juist ‘van de schoolbesturen’ zijn. Een eerste stap in de nauwere betrekking wordt per 1 augustus 2018 gezet, als beide samenwerkingsverbanden hun

huisvesting gaan delen. In dat jaar zal ook gestart worden met het verder verkennen van mogelijkheden tot afstemming en intensivering. Besturen streven daarbij naar het realiseren van een (voorlopige) ontwikkelagenda. Voor het schooljaar 2018-2019 kan hier al zeer concreet invulling aan worden gegeven. De schooljaren hierop zal op basis van een ontwikkelagenda de noodzakelijke vervolgstappen worden gezet.

Inhoudelijk-praktische lijn

De basis voor de uitwerking van de inhoudelijke ambities richting het worden van één samenwerkingsverband wordt gevormd door de bovengenoemde notitie 'De geborgde, doorgaande lijn van PO naar V(S)O'. Vanuit deze notitie wordt in het voorjaar van 2018 een pilot gestart. De pilot is gericht op het implementeren van aanbevelingen uit de notitie voor het optimaliseren van de overdracht. De resultaten van de pilot worden gebruikt voor verdere (regiobrede) implementatie. Ook hier geldt dat qua planning met name het eerste schooljaar al concreet kan worden ingevuld. Dit jaar ligt de focus vooral op de procedure van overdracht, het overdragen van informatie. Ook proberen we tijdens dit eerste jaar het verkennen van elkaars pedagogisch-didactische contexten te stimuleren. Specifieke aandacht is er voor de overdracht van leerlingen met een OPP. Vanaf het tweede jaar is er eveneens aandacht voor de afstemming van het ondersteuningsaanbod en de verbinding met de jeugdhulpverlening. Ook is er dan ruimte voor het afstemmen van praktische zaken, het organiseren van ontmoeting en uitwisseling en het werken aan specifieke, afgebakende thema's. Tenslotte volgt de praktische uitvoering en voorbereiding voor samensmelting van de twee samenwerkingsverbanden.

7.2 Stappenplan overgang po naar lwoo/pro

De basisschool bespreekt het schooladvies met de ouders. Leerlingen worden door ouders aangemeld bij een school met lwoo (vmbo) of pro.

- De vo-school vraagt informatie op bij de verwijzende basisschool (onderwijskundig rapport leerachterstanden, IQ, ondersteuningsbehoefte, onderzoeksverslagen enz.). De scholen voor (speciaal) basisonderwijs voeren daarvoor de gegevens van deze leerlingen in het digitale ZorgAanmeldFormulier (ZAF) van Onderwijs Transparant (OT).
- De vo-school stelt vervolgens een aanvraag lwoo of pro op en verzendt dit via OT naar de ambtelijke secretaris van de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL).
- De ambtelijk secretaris controleert of de aanvraag voldoet aan de criteria⁷ en stelt ten behoeve van de PCL een samenvatting en een voorlopig preadvies op.
- De PCL bespreekt de digitale aanvraag. Indien de PCL akkoord gaat met de aanvraag stuurt de ambtelijk secretaris de goedkeuring naar de school.
- De TLV pro is noodzakelijk om de leerling in te kunnen schrijven, voor het vmbo met lwoo is dit niet het geval.

7.3 Vo-vo plaatsing

Een stap die overwogen kan worden is een vo-vo-plaatsing, indien er een school is die wel beter kan beantwoorden aan de ondersteuningsvraag van de leerling, al dan niet met een extra ondersteuningsarrangement. In het geval van een vo-vo-plaatsing gaan de financiële middelen die de verwijzende school heeft ontvangen voor de leerling, naar rato van het aantal resterende maanden in dat schooljaar, mee naar de ontvangende school.

⁷ Criteria zijn opgenomen in bijlage 11.

7.4 Instroom vso vanuit het primair onderwijs⁸

Indien de basisschool van mening is dat een leerling het best op zijn/haar plaats is binnen het vso dan wordt dit (vroegtijdig) besproken met de ouders van deze leerling. De vso-school waar de voorkeur naar uitgaat wordt met de ouders en hun kind besproken. De ouders melden vervolgens hun kind schriftelijk aan bij deze vso-school. De vso-school wordt daarmee zorgplichtig⁹.

Als volgende stap onderzoekt de vso-school of de betreffende leerling extra ondersteuning nodig heeft.

Zo ja, dan wordt een TLV aangevraagd bij de TLV-commissie van het swv vo¹⁰.

Zo nee, dan helpt de vso-school de ouders verder met het vinden van een school met voldoende ondersteuningscapaciteit. Voor de aanvraag van een TLV heeft het swv vo een deel van de website (www.swv-vo-zou.nl) beveiligd zodat privacy gevoelige documenten veilig kunnen worden doorgestuurd. Elke toeleverende school ontvangt daarvoor een unieke code waarmee ingelogd kan worden op dit beveiligde deel.

Om een TLV aan te vragen wordt onder andere een aanvraagformulier ingevuld, moeten ouders ondertekenen en wordt er een deskundigen-oordeel toegevoegd. Het groeidocument/OPP dat de basisschool heeft opgesteld is een essentieel onderdeel bij deze aanvraag.

Voor uitgebreide informatie over de procedure neemt de vso-school contact op met administratie@swv-vo-zou.nl.

7.5 Instroom vso vanuit het voortgezet onderwijs

De procedure voor het verkrijgen van een TLV is in deze situatie vergelijkbaar met de procedure bij de instroom vanuit het basisonderwijs. De vo-school overweegt een plaatsing binnen het vso. Daaraan voorafgaand heeft de school een proces doorlopen met de betreffende leerling waarin extra ondersteuning is gegeven (arrangement) en er adequaat contact is geweest met de ouders. Uiteindelijk gaat de school over tot een aanvraag van een TLV. Vaak is er dan al contact geweest met de vso-school waar de voorkeur naar uit gaat. De daadwerkelijke aanvraag verloopt vervolgens zoals hierboven beschreven.

Het OntwikkelingsPerspectiefPlan (OPP) is een belangrijk document bij deze aanvraag.

Een belangrijk verschil ten opzichte van de instroom vanuit het basisonderwijs is de bekostiging. Binnen het swv is afgesproken dat de verwijzende vo-school deze vso-plaats de eerste twee jaar bekostigt. Zie hoofdstuk 12 voor de uitwerking hiervan.

7.6 Instroom vanuit het vso-residentieel

Binnen de regio Zuidoost Utrecht is een aantal residentiële (al of niet justitieel) voorzieningen gevestigd. Leerlingen worden daar tijdelijk geplaatst en behandeld voor bepaalde onderwijs- en ondersteuningsbehoefte. Voor de instroom in deze voorziening is geen TLV nodig. In ieder geval komt er altijd een moment van uitstroom. De residentiële setting wordt dan niet als zorgplichtige aangemerkt (dat is het samenwerkingsverband van herkomst) en mag de leerling uitschrijven.

Wanneer de leerling woonachtig is binnen de grenzen van swv Zuidoost Utrecht¹¹ en de vso-school, die hoort bij de residentiële setting, een vervolg binnen het vso in de regio van het swv logisch vindt, dan zal dit besproken worden met de ouders. De ouders melden vervolgens hun kind aan bij de vso-school waar de voorkeur naar uitgaat. De procedure is verder hetzelfde als hierboven beschreven staat. Wordt deze aanvraag positief beoordeeld, dan zal de bekostiging via het swv verlopen.

⁸ Met primair onderwijs wordt in deze tekst zowel het regulier basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs als het speciaal onderwijs bedoeld.

⁹ Zorgplichtig wil zeggen dat de school 6 weken de tijd krijgt (met een verlenging van 4 weken) om een alternatieve school voor de leerling te organiseren. Lukt dat niet dan moet de leerling (na 10 weken) worden ingeschreven

¹⁰ De TLV-commissie moet binnen 6 weken de aanvraag hebben afgehandeld, er kan worden verlengd met 4 weken.

¹¹ Woont de leerling in een andere regio dan zal het swv waarbinnen deze leerling woont de TLV aanvraag moeten beoordelen en bekostigen volgens de procedures die daar zijn afgesproken.

7.7 Overgang vso naar vo

Bij de voorbereiding en uitwerking van passend onderwijs is steeds het standpunt ingenomen dat een leerling vanuit het speciaal onderwijs de mogelijkheid moet hebben om terug te keren naar het regulier onderwijs. Leerlingen die vanuit het vo worden doorverwezen naar het vso krijgen dan ook een TLV voor een beperkte tijd (d.w.z. een geldigheid voor het schooljaar van de aanmelding plus het schooljaar daarop volgend). De vo- en vso-school onderhouden intensief contact over de vorderingen van de leerling en bespreken of en zo ja wanneer, de leerling weer kan terugkeren. In het aanvraagformulier TLV wordt hier ook nadrukkelijk naar gevraagd.

Op verzoek van de ALV heeft in 2017 een werkgroep een werkwijze doorstroom van vso naar vo uitgewerkt.

7.8 Overgang vo naar mbo

Het swv Zuidoost Utrecht is een van de participanten van het project de Overstap. Dit project is een samenwerking tussen 6 mbo instellingen en 4 samenwerkingsverbanden. Het doel van het project is de aansluiting tussen het vo (veelal vmbo) en het mbo te optimaliseren, waardoor er minder schooluitval binnen het mbo zal ontstaan.

De belangrijkste algemene doelstellingen van projectgroep De Overstap zijn:

- het verbeteren van de aansluiting vo-mbo;
- standaardiseren van overstapprocessen in de regio Utrecht;
- verminderen van voortijdige schooluitval;
- bevorderen van een betere en bewustere keuze van leerlingen voor hun vervolgonderwijs;
- borging van alle onderdelen in het LOB programma van de vo-scholen;
- coördinatie, facilitering van de activiteiten met betrekking tot oriëntatiedagen, digitaal doorstroomdossier (DDD), overstapmonitor (AiB) en warme overdracht;
- fungeren als coördinatiepunt/scharnierpunt voor bovenstaande activiteiten tussen alle deelnemende partijen.

Zie bijlage 13 voor het projectplan “de Overstap”.

7.9 Aansluiting arbeid

Binnen het swv richten vijf scholen (regulier en speciaal) zich op de aansluiting op arbeid. Het betreft daarbij onderwijs aan jongeren die, op basis van hun cognitieve capaciteiten, niet in staat worden geacht een diploma te halen. Dit geldt voor:

- een school voor praktijkonderwijs, te weten het Seyster College;
- vier scholen voor speciaal onderwijs, te weten Intermetzo Zonnehuizen, de Sprong, de Meerklank en Ariane de Ranitz. Deze laatste twee scholen bieden voor een beperkt aantal leerlingen de arbeidsmarktgerichte leerweg. Voor de overige leerlingen is dagbesteding het uitstroomperspectief.

Meer informatie over de aansluiting op de arbeidsmarkt is te vinden in de schoolondersteuningsprofielen van deze scholen.

8. Samenwerking tussen onderwijs en gemeenten

8.1 Inleiding

In het werkgebied van de samenwerkingsverbanden PO en VO in de regio Zuid-Oost Utrecht liggen vijf gemeenten: De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik, Wijk bij Duurstede en Zeist. De samenwerkingsverbanden zijn verantwoordelijk voor het vormgeven en onderhouden van een dekkend netwerk van (onderwijs)ondersteuningsvoorzieningen op en tussen de scholen in de regio. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle vormen van preventieve en curatieve jeugdhulp, waaronder jeugd- en opvoedhulp, jeugdbescherming en –reclassering, pleegzorg en zorg voor kinderen/jongeren met een psychische of psychiatrische stoornis of een licht verstandelijke beperking.

De gezamenlijke opgave van gemeenten en samenwerkingsverbanden is om te zorgen dat alle leerlingen die dat nodig hebben zodanig worden begeleid dat zij later zo veel mogelijk zelfstandig en betekenisvol kunnen participeren in de samenleving. In het realiseren van deze ambitie hebben de verschillende ketenpartners hun eigen rol en verantwoordelijkheden. Samenhangende beleidsplannen en een gedeelde ambitie zijn nodig om tot een integrale, effectieve en resultaatgerichte aanpak te komen. Deze aanpak biedt nieuwe mogelijkheden voor verbindingen tussen onderwijs en jeugdhulp. Om ons samenhangend beleid vanuit een gedeelde ambitie te schetsen is dit hoofdstuk opgenomen. We leggen hierin de verbinding tussen de taken van het samenwerkingsverband en die van gemeenten. In relatie tot passend onderwijs betreft dat in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor jeugdhulp. Hiernaast zijn de gemeenten ook verantwoordelijk voor leerplicht, leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting. Op basis van onze gezamenlijke visie wordt invulling gegeven aan het beleid op deze terreinen.

8.2 Vertrekpunt voor de samenwerking

In het afgelopen jaar hebben onderwijs en gemeenten in de regio Zuidoost Utrecht met elkaar invulling gegeven aan de uitdagingen van passend onderwijs en de decentralisatie van de jeugdhulpverlening. We werken daarbij vanuit een gezamenlijk denkkader van pedagogisch partnerschap: met de driehoek van ouders, scholen en gemeenten vinden we oplossingen en creëren we optimale omstandigheden om op te groeien en te ontwikkelen. We zetten daarbij in op preventie, integraal werken en schotten slechten en hanteren de volgende uitgangspunten in ons denken en handelen:

- ieder kind krijgt goed en doorlopend onderwijs;
- uitgaan en gebruik maken van de mogelijkheden van ouders, jongeren en hun sociale omgeving;
- jongeren en ouders *ondersteunen* in het vinden van hun eigen oplossing in plaats van ‘het probleem overnemen’;
- expertise¹² in de school organiseren en deze duurzaam aanwezig laten blijven;
- hulp inzetten in de directe leefomgeving van kinderen en jongeren;
- snelheid, minder schakels en minder gezichten realiseren - één kind, één gezin, één plan.

In het afgelopen jaar is een sterke basis gelegd voor onze samenwerking. In de praktijk zien we dat onderwijs en jeugdhulp elkaar steeds beter vinden. Dat geldt zowel voor het beleidsniveau, waar beleidsambtenaren en directies van de samenwerkingsverbanden regelmatig met elkaar overleggen, als voor de werkvloer waar de lijnen tussen scholen, SOT/ZAT en lokale teams sinds de beginfase steeds korter zijn geworden. De bovenstaande uitgangspunten zijn daarbij ‘werk in uitvoering’. Voor de komende planperiode vormen ze opnieuw de basis voor onze gedeelde missie, visie en strategie en krijgen zij nadere uitwerking in het activiteitenplan. In het activiteitenplan zal ook de verbinding met de lokale actoren (lokale teams, scholen, GGD, et cetera.) worden gelegd. Dit is nodig om de visie die in dit document wordt vastgelegd daadwerkelijk te laten landen in de praktijk.

¹² Met expertise wordt bedoeld op expertise van VSO, SO, SBAO & jeugdhulp.

8.3 Gezamenlijke missie

Wij, de Samenwerkingsverbanden PO en VO voor Passend Onderwijs en de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist in regio Zuidoost Utrecht, verbinden onderwijs en jeugdhulp op basis van de behoefte, het belang en de mogelijkheden van het kind en zijn gezin, opdat elk kind nu en straks kan meedoen in de samenleving.

8.4 Gezamenlijke visie

- Vroegtijdig signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van kinderen en jongeren.
- Een preventieprogramma met als doel het voorkomen dan wel afzwakken van de belemmering in de ontwikkeling van kinderen en jongeren.
- Eén professioneel ondersteuningsteam rondom het kind, dat integraal, slagvaardig en vraaggericht werkt volgens de methodiek ‘1 gezin, 1 plan, 1 regisseur’;
- Integrale, vraaggerichte onderwijszorgarrangementen voor kinderen en jongeren die baat hebben bij een combinatie tussen onderwijsondersteuning en jeugdhulpverlening (en medische zorg);

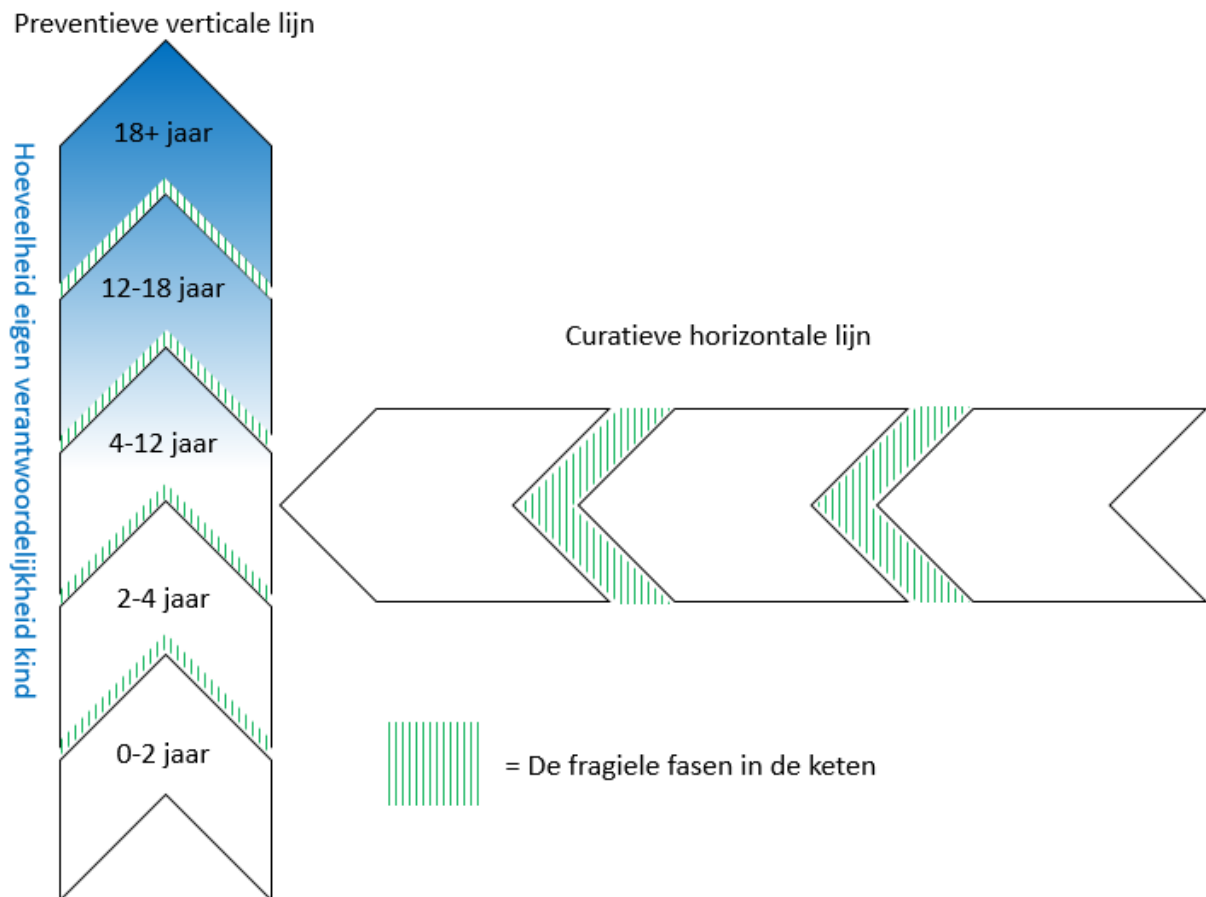
8.5 Strategie en uitwerking

Als basisvoorwaarde om onze visie te realiseren versterken we het professionele netwerk waarin we met elkaar samenwerken. Dit netwerk opereert integraal en vraaggericht vanuit vertrouwen en respect. Op basis van duidelijke afspraken over regie (school als vind- en werkplaats) werken we ten behoeve van kinderen en jongeren aan één gezamenlijk doel.

Op het gebied van samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp zijn twee vormen te onderscheiden (zie figuur 1), namelijk preventieve en curatieve ondersteuning.

Onder preventieve ondersteuning verstaan wij alle maatregelen die worden ingezet om te voorkomen dat jongeren stagneren in hun ontwikkeling en die vroegtijdig signaleren van stagnatie mogelijk maken. Preventieve ondersteuning is gericht op alle levensfases op het pad van ongeborene tot jongvolwassene.

Onder curatieve ondersteuning verstaan wij alle maatregelen die genomen moeten worden om een kind dat op dat moment is gestagneerd, of wordt belemmerd in de ontwikkeling, weer perspectief op optimale ontwikkeling terug te geven.

Figuur 1: Schematische weergave van de verticale en de horizontale ondersteuningslijn

Voor beide lijnen wordt gestreefd naar voor alle betrokkenen heldere processtappen en duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden (wie doet wat op welk moment in het proces). Daarnaast maken we goede afspraken over de overdracht van informatie ‘over de lijn’.

In het vervolg van deze paragraaf beschrijven we respectievelijk de uitwerking van de preventieve (verticale) lijn en de curatieve (horizontale) lijn. Tenslotte beschrijven we de wijze waarop we in de komende planperiode verder vorm willen geven aan de ontwikkeling van onderwijszorg-arrangementen¹³. Dit thema is integraal verweven met zowel de verticale als de horizontale lijn, maar in de samenwerking zo essentieel dat het verdient separaat beschreven te worden.

1. Doorgaande ontwikkelingslijn en vroegtijdige signalering (preventief & verticaal)

Een kind maakt, van geboorte tot volwassenheid, de volgende verticale overgangsstappen op de preventieve, verticale lijn (zie figuur 1):

- **Overgang 1:** Van thuis/kinderdagverblijf (0 - 2,5 jaar) naar thuis/kinderdagverblijf (2,5 - 4 jaar).
- **Overgang 2:** Van thuis/kinderdagverblijf (2,5 - 4 jaar) naar basisonderwijs (4 - 12 jaar)
- **Overgang 3:** Van basisonderwijs (4 - 12 jaar) naar voortgezet onderwijs (12 - 18 jaar)
- **Overgang 4:** Van voortgezet onderwijs (12 - 18 jaar) naar MBO, hoger onderwijs of de arbeidsmarkt (18+ jaar)

Om vroegtijdig signaleren mogelijk te maken en preventieve maatregelen nauwkeurig in te kunnen zetten is ketensamenwerking binnen de preventieve verticale lijn essentieel. Onze ketensamenwerking verbeteren we door het hanteren van een duidelijke procesbeschrijving en

¹³ Zie paragraaf 2b.

verantwoordelijkheidsverdeling. Dat wil zeggen dat iedere partij in de samenwerking rondom een kind op elk moment weet wat hem te doen staat en wat de volgende (noodzakelijke of gewenste) stap in een traject is. We delen informatie rondom de ontwikkeling van een kind actief en dragen informatie actief over naar de volgende partij in de keten. Daarbij is privacywetgeving leidend. Het verwachte resultaat hiervan is een op preventie gerichte samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg, primair onderwijs, kinderopvangorganisaties, huisartsen, voortgezet onderwijs, leerplicht, gemeente (lokale teams) en ouders. Door goed samen te werken in deze coalitie verkleinen we de kans dat een kind uiteindelijk moet instromen in de horizontale curatieve lijn.

Gedurende al deze overgangsfasen zijn ouders de continue factor. Zij zijn de eerste verantwoordelijke voor de opvoeding en daarom essentiële partners. Naarmate het kind ouder wordt, groeit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid en neemt die van de ouders af. Gemeenten kiezen ervoor om zo vroeg mogelijk in het leven van een kind een ontwikkelings-bevorderende rol te spelen. Concreet houdt dit in dat gemeenten al voor en direct na de geboorte investeren in preventie- en vroeg-signaleringsprogramma's. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat met name gedurende de zwangerschapsfase en de eerste twee levensjaren de meest vitale systemen van een kind zich ontwikkelen¹⁴. Deze periode is essentieel voor het vergroten van levenskansen en het bevorderen van ontwikkeling. Door juist in deze fase te investeren in preventie en vroeg-signalering verwachten we een toekomstig beroep op jeugdhulp te kunnen voorkomen.

Op dit moment wordt in elke gemeente een pilot uitgevoerd rondom deze ketensamenwerking. In deze pilots wordt gezocht naar de beste manier om jeugd- en opvoedhulp *met de school* te organiseren. Daarbij zijn zowel de school als het lokale team, leerplicht en de jeugdgezondheidszorg betrokken. Met de scholen en de betrokken partijen wordt de huidige werkwijze grondig geëvalueerd en wordt bekeken waar mogelijkheden liggen om de samenwerking te versterken. Op basis van de evaluatie wordt in gezamenlijkheid een vervolgkoers voor de regio uitgezet¹⁵.

De gemeenten in de regio zetten in op intensieve begeleidingstrajecten voor kwetsbare (aanstaande) moeders en hun (nog ongebooren) kind. Daarnaast zetten de gemeenten, voorscholen en onderwijs in op versterking van voor- en vroegschoolse educatie.

2. Samenwerking in de ondersteuningsteams en vormgeving onderwijszorgarrangementen (horizontaal & curatief)

Mocht er toch een hulpvraag ontstaan rondom een kind, dan is het van belang dat hier door alle pedagogische partners snel en zorgvuldig op gereageerd kan worden. De horizontale verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp (en medische zorg) kent vele verschijningsvormen, van heel licht naar zeer zwaar. In het verbinden van deze werelden vormt de school zoveel mogelijk de vind- en werkplaats. In de praktijk zien we dat veel ondersteuningsvragen zowel een onderwijs- als een zorgcomponent kennen. Hoewel beide werelden naar elkaar toe bewegen, is de verbinding nog niet altijd stevig. Dit resulteert bijvoorbeeld in te lange wachtlijsten of uitval op school. Verdere ontwikkeling en toenadering op deze curatieve lijn is wenselijk op twee onderdelen:

¹⁴ Zie bijvoorbeeld: Leadsom et al. (2013). *The 1001 critical days: The importance of the conception to age two period*. An All-Party Manifesto, www.1001criticaldays.co.uk

¹⁵ Vooruitlopend op de hier genoemde evaluatie heeft de gemeente Zeist in december 2017 een motie aangenomen waarin is besloten om extra in te zetten op de aansluiting onderwijszorg. Overleg hierover heeft geleid tot een afspraak over het maken van een pilotplan waarin ontschotting en het werken vanuit één loket onderwijs-jeugdhulp, uitgeprobeerd zal worden in de gemeente Zeist met een aantal Zeister scholen (zie activiteitenplan).

- a. Het versterken van de expertise en versoepelen van de samenwerking tussen partners en het ondersteuningsteam (SOT/ZAT) op school bij het vormgeven van onderwijszorgarrangementen;
- b. Het beter inzicht krijgen (en dit inzicht actief verspreiden) in de werkzame elementen in effectieve onderwijszorgarrangementen en de verdeling van verantwoordelijkheden in de uitvoering hiervan.

a) Expertise-inzet op school

Om de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp te versterken, is het in de eerste plaats van belang dat er op iedere school een gemakkelijk toegankelijk aanbod van ondersteuning is. Met ondersteuning bedoelen we jeugdhulp, de expertise van het samenwerkingsverband (PO) en de expertise binnen de individuele school (VO). De jeugdhulpprofessional vanuit het lokale team vormt de preventieve schakel voor opvoeden en opgroeien en is het eerste aanspreekpunt voor ouders met opvoed- en opgroevragen. Vanuit het uitgangspunt van pedagogisch partnerschap worden ouders zelf ook geactiveerd. Wij vragen hen om, samen met hun eigen netwerk, bij te dragen aan vroeg signaleren en het ontwikkelen van een oplossing. Zo versterken school en ouders elkaar. Ook vraagt het dat het voor ouders mogelijk is om op school een hulpvraag te stellen die betrekking heeft op thuis, of dat school een nog onuitgesproken hulpvraag van ouders preventief bij een jeugdprofessional op school neer kan leggen. Hiernaast blijven uiteraard ook de andere leefdomeinen van jongeren, zoals thuis, bij het jongerenwerk of op locatie van de jeugdhulpverlener, vind- en werkplaats voor jeugdhulpverlening.

Daarnaast willen wij dat de mogelijkheid aanwezig is om, **op school, met ouders**, een passend arrangement vorm te geven en te zeggen: zó gaan we het doen! Gevolg daarvan is **geen** dubbele diagnostiek, **geen** sprake van dubbele formulieren en dossiers en voor ouders **geen** sprake van twee keer hetzelfde verhaal doen. We werken in dit geval te allen tijde door op basis van informatie die reeds aanwezig is. Dit vraagt een vloeiender lijn tussen school, jeugdhulp en thuis als het gaat om de ondersteuning van en informatie over ontwikkeling van jongeren. Concreet betreft dat (gedeelde) kennis, attitudes en het begrip van elkaars werkwijzen en werkwerelden.

Momenteel loopt op een aantal scholen in het primair en het voortgezet onderwijs een pilot, waarin wordt onderzocht welke rol de school-CJG'er kan spelen in het realiseren van de bovenstaande ambities.

Hieraan gerelateerd is het van belang dat lokale teams aan de gemeentekant ook onderling goede communicatielijnen onderhouden. Dit voorkomt dat onduidelijkheid ontstaat over jongeren die wel binnen de regio naar school gaan maar niet binnen de regio woonachtig zijn of vice versa.

b) Onderwijszorgarrangementen

Arrangeren is het zodanig samenbrengen van mensen, mogelijkheden, materialen en randvoorwaarden dat belemmerende factoren in de ontwikkeling van een kind geremd en beschermende factoren gestimuleerd worden. Een onderwijszorgarrangement is een arrangement voor een leerling waarbij ondersteuning vanuit de school én vanuit jeugdhulp/zorg plaatsvindt. Bij voorkeur resulteert het arrangeren in het invliegen van extra expertise of begeleiding voor leerling of leerkracht op de eigen school: een arrangement. Een arrangement moet zo ingericht zijn dat het een leerling in staat stelt om zich **zo dicht mogelijk** bij de eigen leefomgeving optimaal te ontwikkelen. Vanuit deze gedachte streven we ernaar arrangementen die inhoudelijk, organisatorisch en financieel een combinatie vormen tussen onderwijs, jeugdhulpverlening en medische zorg, door te ontwikkelen.

In de afgelopen periode is ervaring op gedaan op gebied van diverse soorten van onderwijszorgarrangementen. Op dit moment zijn de onderwijszorgarrangementen inhoudelijk en getalsmatig nog onvoldoende in beeld. Dat maakt het voor samenwerkingsverbanden en

gemeenten slecht mogelijk om te beoordelen wat de ontwikkeling hierin is: zijn scholen en lokale teams in staat om creatief te arrangeren? Vormen wederzijdse verantwoordelijkheden en budgetten een belemmering of vindt men elkaar juist op het gezamenlijk belang van een kind? Samenwerkingsverbanden en gemeenten willen de komende planperiode een overzicht krijgen van de huidige onderwijszorgarrangementen. Het is daartoe nodig om in het activiteitenplan de volgende vragen uit te werken:

- wat wordt er op dit moment gedaan?
- wat wordt er geïnvesteerd?
- wat levert het op?
- is het in lijn met onze gemeenschappelijke uitgangspunten?

Dit overzicht geeft, in combinatie met landelijk beschikbare voorbeelden van succesverhalen, een beeld van werkzame elementen in termen van vormgeving, uitvoering en evaluatie van arrangementen die verschillende onderdelen van een dekkend netwerk (onderwijs, jeugdhulp, ZVW, WLZ) bijeenbrengen.

Een aandachtspunt bij het vormgeven van onderwijszorgarrangementen is de verdeling van financiële verantwoordelijkheid in de bekostiging. We willen voorkomen dat hulp en ondersteuning te laat worden ingezet als gevolg van onduidelijke financiële verantwoordelijkheid. Financiering mag **nooit** een belemmering vormen voor het helpen van een kind of jongere. In gevallen waarin deze onduidelijkheid tóch ontstaat is het belangrijk om te inventariseren *waar* deze is ontstaan. Zo kan van bestaande situaties geleerd worden en kunnen soortgelijke situaties in de toekomst vermeden worden. Om te bepalen wie voor bekostiging van (welk onderdeel van) een arrangement verantwoordelijk is, maken samenwerkingsverbanden en gemeenten gebruik van het bestaande 'Stroomschema zorg op school' van OCW en VWS¹⁶. In situaties waarin dit schema geen uitkomst biedt, wordt het principe 'eerst financieren, dán uitzoeken' gehanteerd. In 2018 wordt onderzocht of het inrichten van een noodvoorziening voor het flexibel voorfinancieren van arrangementen wenselijk en haalbaar is.

In het verlengde van dit praktische vraagstuk stellen we onszelf in de komende planperiode óók de vraag of de huidige gescheiden systeemfinanciering wel aansluit bij de behoeften van de maatschappij en de inclusieve manier van werken die wij als samenwerkingsverbanden en gemeenten voorstaan. Dit kan leiden tot gerichte proeftuinen met gebundelde financiering.

8.6 Thuiszitters

De belangrijkste randvoorwaarde voor het kunnen bieden van goed en passend onderwijs is dat leerlingen ook daadwerkelijk *op school* zijn. De gemeenten hebben de taak om hier, met behulp van de leerplichtambtenaren, zorg voor te dragen. In maart 2017 hebben de G4 gemeenten en samenwerkingsverbanden het zgn. Thuiszitterspact ondertekend. In dat pact is een breed gedragen doelstelling van gemeenten en onderwijs ter voorkoming van (dreigend) thuiszitten geoperationaliseerd: in 2020 mag geen enkel kind of jongere langer dan 4 weken thuiszitten zonder een aanbod van passend onderwijs en/of zorg.

Voor gemeenten en onderwijs in de regio Zuidoost Utrecht krijgt dit pact lokaal navolging in de heldere gemeenschappelijke ambitie: **nul** thuiszitters. Om dit te realiseren is in de lokale uitwerking een aantal aandachtsgebieden benoemd. Deze kunnen bijdragen aan het reduceren van het aantal thuiszitters, maar impliceren voor onderwijs en gemeenten momenteel een stevige gezamenlijke opdracht. Belangrijkste aandachtsgebieden zijn het eerder in dit hoofdstuk reeds uitgebreid beschreven zoals preventiever werken en het gezamenlijk kunnen arrangeren van onderwijsondersteuning en jeugdhulpverlening mét ouders, óp school. Hiernaast zijn belangrijke aandachtsgebieden:

- Het organiseren van de juiste 'actietafels' rondom complexe casuïstiek;

¹⁶ <https://www.passendonderwijs.nl/brochures/stroomschema-zorg-op-school-2/>

- Het wederzijds afstemmen van monitoring en registratie;
- Beter (gezaamenlijk) zicht op onderwijsalternatieven – vrijstellingen en thuisonderwijs.

Onderwijs en gemeenten hebben in het kader van voorkomen van verzuim reeds een aantal werkafspraken gemaakt:

1. Samenwerkingsverbanden passend onderwijs (PO en VO) en de gemeenten stemmen tweemaandelijks hun signaleringslijsten voor (dreigende thuiszitters) met elkaar af;
2. Scholen zitten regelmatig met hun vaste leerplichtambtenaar aan tafel om de stand van zaken van verzuim door te spreken; Indien noodzakelijk met aanvulling van de school-CJG'er.
3. De schoolbesturen, onderwijsinspectie, en het OOGO worden ingelicht over aantallen (dreigende) thuiszitters;
4. De jeugdarts (jeugdgezondheidszorg) wordt altijd ingezet als het kind te vaak verzuimt (meer dan wettelijke basis: > 16 uur in 4 weken)

Voor de planperiode 2018-2022 worden hier de volgende afspraken ter uitwerking aan toegevoegd:

5. De samenwerkingsverbanden krijgen, naast de jeugdarts van de GGD, een adviserende rol bij het afgeven van onderwijs**vrijstellingen** door gemeenten. Het samenwerkingsverband geeft de gemeenten hierbij een advies met betrekking tot de *leerbaarheid* van de betreffende leerling. Een werkprocedure hieromtrent wordt uitgewerkt en zal vervolgens getest worden.

Gereed: zomer 2018

6. We merken dat de rol van de leerplichtambtenaar een veranderende is. Daar waar deze voorheen vooral een handhavende functie had, zien we dat de leerplichtambtenaar in toenemende mate een rol krijgt in het preventief *voorkomen* van verzuim en thuiszitten. Hoewel de wetgeving nog niet altijd adequaat ruimte biedt voor deze combinatie van rollen, zien we dat deze in de praktijk vaak goed samengaan. Toch zit er ook spanning op de dubbelrol als preventieve schakel en handhaver. De leerplichtambtenaar dient bijvoorbeeld op te passen niet 'op de stoel' van het lokale team te gaan zitten. Ook voor ouders moet duidelijk blijven dat de leerplichtambtenaar *uiteindelijk* ook een handhavende rol heeft: preventieve inzet impliceert geen 'verlichting' van de leerplicht. In de komende planperiode werken gemeenten en samenwerkingsverbanden de veranderende rol van de leerplichtambtenaar gezamenlijk verder uit. Dit leidt tot een nieuwe functieomschrijving, die de rollen van handhaver en preventieve schakel beter combineert (en afbakt).

Gereed: zomer 2019

7. Gemeenten en onderwijs hebben sterk behoefte aan beter inzicht in elkaars registratiesystemen, waaronder bijvoorbeeld het Verzuimloket en het Vrijstellingenregister. De G4 heeft, in hun uitwerking van het thuiszitterspact, een pilot ingericht om dit te realiseren. De G32 haakt aan bij deze pilot. De gemeenten en het onderwijs in de regio Zuidoost Utrecht willen, zo snel als dit mogelijk is, bij deze ontwikkeling aansluiten.
8. Regionaal zijn gemeenten bezig met het inrichten van een 'doorbraakteam' voor vastlopende casuïstiek in jeugdhulp. Het doorbraakteam draagt bij aan een maatwerkoplossing en leidt ertoe dat geen kinderen tussen de wal en schip raken. Het doorbraakteam kan voor zowel thuiszitters als dreigende thuiszitters worden ingezet. Het onderwijs wordt in de komende planperiode actief betrokken bij dit doorbraakteam.

8.7 Leerlingvervoer en huisvesting

Naast de samenwerking op het gebied van jeugdhulpverlening en thuiszitters, werken onderwijs en gemeenten eveneens samen op tweetal andere thema's. Dit betreft de verantwoordelijkheid van de gemeenten om leerlingvervoer uit te voeren en onderwijsinstellingen van adequate huisvesting te voorzien. De gemeenten scheppen hiermee randvoorwaarden om goed onderwijs te kunnen verzorgen.

Leerlingvervoer

Leerlingen kunnen gebruik maken van door de gemeente georganiseerd leerlingvervoer als een bij hen passende onderwijsvoorziening niet thuisnabij (op redelijke afstand van hun woonplek) te vinden is. Dit kan op basis van levensbeschouwelijke visie van de ouders zijn, of op basis van ondersteuningsbehoeften van de leerling. In dit laatste geval raakt de verantwoordelijkheid van de gemeente die van de samenwerkingsverbanden. De samenwerkingsverbanden zijn immers verantwoordelijk voor een zo thuisnabij mogelijk en dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen. Gemeenten en samenwerkingsverbanden proberen daarbij zoveel mogelijk samen op te trekken. Het is immers prettig als een door het samenwerkingsverband afgegeven arrangement integraal gekoppeld kan worden aan beschikbaar leerlingvervoer.

De inrichting van het dekkend netwerk van onderwijs(ondersteunings)voorzieningen en jeugdhulp en leerlingvervoer hebben een sterke samenhang: hoe inclusiever scholen werken, hoe minder leerlingvervoer noodzakelijk is. Voorzieningen en expertise zijn dan immers niet meer enkel centraal georganiseerd, maar juist over de (scholen in de) regio verdeeld. De ambitie van de samenwerkingsverbanden om in de planperiode 2018-2022 inclusiever te gaan denken en werken kan dus sterke invloed hebben op de inzet van leerlingvervoer vanuit de gemeenten. Samenwerkingsverbanden en gemeenten willen in de komende planperiode onderzoek doen naar de mogelijkheden die dit biedt voor het (anders) alloceren van bestaande budgetten voor leerlingvervoer, bijvoorbeeld ten behoeve van versterking van thuisnabije voorzieningen.

Het uitgangspunt is dat inzet van vervoer nooit een rem mag zijn op maatwerkoplossingen. De hardheidsclausule, die gemeenten en onderwijs in staat stelt om een uitzondering te maken op bestaand beleid als de situatie daarom vraagt, blijft van kracht.

Huisvesting

Een laatste gedeelde verantwoordelijkheid van onderwijs en gemeenten is onderwijshuisvesting. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van passende huisvesting voor en nieuwbouw en uitbreiding van onderwijsvoorzieningen. Gemeenten streven naar ecologisch duurzame nieuwbouw en uitbreiding van onderwijshuisvesting. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor binnen- en buitenonderhoud van de huisvesting zelf. Vanzelfsprekend dienen beide partijen bij het uitvoering geven aan deze respectievelijke verantwoordelijkheden, zorg te dragen voor behoud of creatie van (basale) fysieke toegankelijkheidsvoorwaarden op scholen. Speciaal (basis) onderwijs en regulier onderwijs zullen hechter gaan samenwerken, leerlingen verdienen een schoolplek zo dicht mogelijk bij huis. Waar de huisvesting hier op kan aansluiten zullen gemeenten en onderwijs dat in goed overleg met elkaar afstemmen.

9. Samenwerking met ouders

De ouders zijn de belangrijkste pedagogische partners van de school: zij hebben meestal de meeste kennis van hun zoon/dochter en hebben ook veel belang in goed onderwijs voor hun kind. De samenwerking tussen ouders en school is dan ook van belang in het kader van passend onderwijs.

9.1 Pedagogisch partnerschap

Partnerschap met ouders is geen doel op zich. Pedagogisch partnerschap tussen school en ouders staat altijd in het belang van het kind. De basis hiervoor komt voort uit:

- het besef dat zowel ouders als school nauw betrokken zijn bij de opvoeding en de begeleiding van kinderen en dat zij een gezamenlijk belang hebben. Namelijk: optimale omstandigheden scheppen voor de ontwikkeling en het leren van het kind, thuis en op school;
- de overtuiging dat je samen meer kunt bereiken in de opvoeding en begeleiding van kinderen dan ieder op zich. En dat is belangrijk in een tijd waarin beide partners steeds vaker merken dat problemen waartegen ze aanlopen, hun eigen probleemoplossend vermogen te boven gaan.

Ouders en school zien we als gelijkwaardige (maar niet gelijke) partners, die gedurende de tijd dat een kind op school zit, elkaar beter willen leren kennen, met elkaar in gesprek gaan en blijven, en samenwerken. Dit alles in het belang van het leren en ontwikkelen van kinderen.

Pedagogisch partnerschap betekent dat school en ouders elkaar informeren, met elkaar overleggen, elkaar ondersteunen en activiteiten en interventies op elkaar afstemmen. Dit alles met het doel het leren, de motivatie en de ontwikkeling van de leerling te bevorderen. In de kern gaat het om het goed functioneren van de pedagogische driehoek tussen school (leraar) – ouders – leerling. Dit is een wezenlijke basisrelatie voor elke leerling. Belangrijk is om hierbij te bedenken dat zowel ouders als de school een eigen verantwoordelijkheid hebben, waarbij de expertise op het gebied van onderwijs bij de school ligt.

9.2 Wettelijke verplichtingen

Met het oog op dat doel – een optimale ontwikkeling van de leerling – hebben samenwerkingsverbanden en scholen in het kader van passend onderwijs een aantal wettelijke verplichtingen die te maken hebben met ouders:

- het samenwerkingsverband¹⁷ geeft een afschrift van het advies over de ondersteuningsbehoeften af aan de ouders (artikel 17a, lid 15, WVO);
- voordat er voor een kind een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) wordt opgesteld, voert de school op overeenstemming gericht overleg met de ouders. Minimaal één keer per jaar wordt dit met de ouders geëvalueerd en zo nodig aangepast (artikel 26, lid 1, WVO). Op het handelingsgedeelte hebben ouders instemmingsrecht;
- in het ondersteuningsplan beschrijft het samenwerkingsverband de wijze waarop aan de ouders informatie wordt verstrekt over de ondersteuningsvoorzieningen en over de onafhankelijke ondersteuningsmogelijkheden voor ouders (artikel 17a, lid 8f, WVO);
- de wet beschrijft wat de positie van ouders is in de procedure van de toelating van leerlingen (artikel 27, lid 2 a en verder, WVO);
- er is een geschillencommissie Passend onderwijs die wordt ingeroepen als er tussen ouders en bevoegd gezag een geschil is over toelating of verwijdering (artikel 27c, lid 2, WVO).

¹⁷ In ons samenwerkingsverband is dit belegd bij de scholen.

9.3 Pedagogisch partnerschap en basisondersteuning

De ambitie om pedagogisch partnerschap met ouders te ontwikkelen is een “opdracht” voor alle scholen. Dit heeft niet alleen te maken met concrete afspraken en procedures, maar natuurlijk ook met attitude en bejegening. Van zowel school als ouders verwachten we wederzijds een respectvolle benadering naar elkaar, waarbij ieders eigen verantwoordelijkheid wordt erkend.

Binnen de basisondersteuning verwachten we van school en ouders:

- school en ouders informeren elkaar tijdig en regelmatig over de ontwikkeling en het leren van de leerling;
- ouders zijn in principe aanwezig bij de relevante gesprekken in het ondersteuningsteam over hun zoon/dochter;
- ouders hebben toestemming gegeven en zijn betrokken bij een traject preventieve ondersteuning;
- het schoolondersteuningsprofiel (SOP) wordt aan de medezeggenschapsraad voor advies voorgelegd.

9.4 Pedagogische partnerschap en extra ondersteuning

Pedagogisch partnerschap met ouders is vanzelfsprekend belangrijk op het moment dat de ontwikkeling en het leren van het kind extra aandacht nodig heeft van de school. In die situaties wordt het contact met de ouders meer gestructureerd. Elke school van het samenwerkingsverband zal ouders actief betrekken vanaf de start van het begeleidingstraject.

Voor de contacten tussen school en ouders gelden op hoofdlijnen de volgende afspraken:

- het ontwikkelingsperspectief wordt minimaal éénmaal per jaar met de ouders besproken;
- ouders krijgen de gelegenheid om mee te denken over het arrangement dat nodig is voor hun kind;
- ouders worden actief betrokken bij de inzet van het arrangement en de evaluatie;
- aan ouders wordt expliciet gevraagd welke ondersteuningsbehoefte zij zelf hebben.

De evaluatie van pedagogisch partnerschap ligt in eerste instantie bij de afzonderlijke scholen zelf. Maar aangezien de ondersteuning aan leerlingen een gezamenlijke opdracht is voor het samenwerkingsverband, zullen we eenmaal per jaar bij de monitoring enkele vragen aan scholen stellen over dit thema. Dit is een uitbreiding van onze kwaliteitszorg de komende vier jaar.

9.5 Algemene samenwerking met ouders

Als het gaat om de algemene samenwerking met de ouders op het niveau van het samenwerkingsverband, dan is daar in de eerste plaats de website www.swv-vo-zou.nl. Alle relevante informatie over passend onderwijs in ons samenwerkingsverband is hier te vinden en deze website wordt regelmatig geactualiseerd.

Naast een betrokkenheid op het niveau van het eigen kind, is het ook van belang dat ouders, als belangrijke stakeholders, invloed kunnen uitoefenen op het beleid van organisaties die (mede) een bijdrage leveren aan ontwikkeling van kinderen. Dan gaat het niet alleen om het behartigen van de belangen van de ouders, maar om het betrekken van het ouderperspectief bij de verdere uitbouw en doorontwikkeling van Passend Onderwijs. Meedenken en meebeslissen staan dan centraal.

Voor een deel is dit geformaliseerd in wet- en regelgeving zoals uit onderstaand overzicht blijkt.

Niveau	Uitwerking	Status
school	MR	wetgeving
bestuur	GMR	wetgeving
samenwerkingsverband	OPR	wetgeving

9.6 Ondersteuningsplanraad

Elk samenwerkingsverband heeft een ondersteuningsplanraad waarin ouders en/of leerlingen en personeelsleden zitting hebben. Deze ondersteuningsplanraad (OPR) heeft instemmingsrecht op het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband (zie ook hoofdstuk 5).

De OPR vergadert een aantal keer per schooljaar. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de vergaderingen van de OPR klein (beperkt aantal leden) en de OPR groot (voltallige OPR). De directeur van het samenwerkingsverband onderhoudt de contacten met de OPR.

De OPR is een centrale gesprekspartner bij de voorbereiding en uitvoering van het ondersteuningsplan. De OPR is dan ook actief betrokken geweest bij de voorbereidingen van dit tweede ondersteuningsplan.

10. Geschillenregelingen

Ondanks goed overwogen beleid en zorgvuldige procedures, kan het toch voorkomen dat er verschil van mening, verschil van inzicht ontstaat tussen bijvoorbeeld ouders en scholen en/of tussen ouders, scholen en samenwerkingsverband. In eerste instantie proberen we daar in dialoog met elkaar uit te komen. Mocht dat niet lukken, dan zijn er verschillende vervolgstappen mogelijk. Hieronder beschrijven we de diverse mogelijkheden en relevante (landelijke) geschillenregelingen.

10.1 Schoolbestuur en ouders geschil over toelating

Bezwaarprocedure

Het schoolbestuur beslist over het toelaten of verwijderen van leerlingen en de ouders melden de leerling aan en vragen om toelating tot de school. Dit is wettelijk zo geregeld. Wanneer ouders het niet eens zijn met de beslissing van het schoolbestuur om een leerling al dan niet toe te laten of te verwijderen van school, kunnen ouders gebruik maken van de regeling voor bezwaar, die ook in de onderwijswetten is opgenomen.

Geschillenprocedure

Ouders en het schoolbestuur kunnen een geschil over het al dan niet toelaten of verwijderen van een leerling voorleggen aan de geschillencommissie passend onderwijs. Anders dan bij de regeling Bezwaar geeft bij deze procedure een onafhankelijke externe instantie een oordeel over het bestreden besluit.

Naar de rechter

Als de twee opties die hierboven staan het geschil niet naar tevredenheid oplossen, kunnen ouders het besluit van het schoolbestuur voorleggen aan de rechter. In het bijzonder onderwijs gebeurt dit bij de civiele rechter en in het openbaar onderwijs bij de bestuursrechter.

10.2 Verschil van mening ouders en school over OPP

Als ouders het niet eens zijn met het ontwikkelingsperspectief, dan is de school het eerste aanspreekpunt. Komen ouders en school er samen niet uit, dan kunnen ouders of school een onderwijsconsulent om advies vragen (www.onderwijsconsulenten.nl).

In geval er een geschil ontstaat, kunnen de ouders dit ook voorleggen aan de landelijke geschillencommissie passend onderwijs. Deze commissie voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) oordeelt in geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over:

- (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven;
- de verwijdering van alle leerlingen;
- de vaststelling en bijstelling het ontwikkelingsperspectief.

10.3 Verschil van mening tussen ouders of schoolbestuur en swv over TLV

Het samenwerkingsverband beslist of een leerling toelaatbaar is tot een school voor voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. Wanneer er meningsverschillen zijn tussen school, ouders en/of TLV-commissie over het wel/niet afgeven van een TLV, dan geldt ook hier dat we in eerste instantie in overleg er met elkaar proberen uit te komen. In die situaties waarin het po een advies afgeeft voor regulier onderwijs en de reguliere vo school een vso-plaatsing overweegt, en ouders daar niet achter staan, wordt door het swv een horing georganiseerd met de ouders, de deskundige van het swv en de directeur van het swv.

Mochten ouders, school en swv een verschil van inzicht houden over de toelaatbaarheid tot het vso of pro van een leerling, dan kunnen de ouders een onderwijsconsulent inschakelen. (www.

onderwijsconsulenten.nl). Mocht dat ook geen positief resultaat opleveren, dan is het mogelijk een bezwaarprocedure te starten tegen het besluit van het samenwerkingsverband. Ons samenwerkingsverband heeft zich aangesloten bij de landelijke Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaring. Deze adviescommissie brengt een advies uit aan het samenwerkingsverband dat vervolgens een beslissing moet nemen op het bezwaar.

Naar de rechter

Mocht de hierboven genoemde bezwaarprocedure tot een onbevredigende uitkomst leiden, dan is de Algemene Wet bestuursrecht van toepassing en kunnen ouders en/of school zich wenden tot de rechtbank, sector bestuursrecht.

10.4 Discriminatie vanwege beperking/handicap

Indien ouders vermoeden dat hun zoon/dochter door school wordt gediscrimineerd vanwege zijn/haar beperking/handicap, dan kunnen ouders een klacht indienen bij het bestuur van de school (zie schoolgids van betreffende school). Naast het indienen van een klacht bij het bestuur van de school (raadpleeg hiervoor de schoolgids van de school van uw kind) kunt u het [College voor de Rechten van de Mens](#) vragen om een oordeel uit te spreken over ongelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte in het regulier basis- en voortgezet onderwijs.

10.5 Geschillenregeling met de gemeenten

De VNG heeft in samenspraak met de VO- en PO-raad een geschillenregeling opgesteld voor het geval de beide partijen niet tot overeenstemming kunnen komen tijdens het op overeenstemming gericht overleg (OOGO).

11. Kwaliteitsbeleid

11.1 Inrichting systeem en cyclus van kwaliteitszorg

Het swv werkt met een vierjarige beleidscyclus en daarin met een jaarlijkse plancyclus. In deze beleidscyclus, waar monitoring en verantwoording een onderdeel van zijn, draait het om het stellen van doelen, het formuleren van beoogde resultaten, het uitvoeren van activiteiten om die doelstellingen te bereiken en het monitoren van de praktijk. Om vervolgens daarna de balans op te maken en met elkaar vast te stellen in welke mate de gestelde doelen en beoogde resultaten zijn bereikt. De antwoorden op die vraag zijn vervolgens het begin van een nieuwe beleidscyclus. Documenten die in dit proces een belangrijke rol spelen zijn het ondersteuningsplan, het jaarplan, de tussentijdse rapportages en evaluaties en het jaarverslag.

Het voorliggende ondersteuningsplan heeft een looptijd van vier jaar. Het jaarplan 2018-2019 maakt onderdeel uit van het ondersteuningsplan. De daaropvolgende drie jaarplannen zijn op hoofdlijnen beschreven. In elk jaarplan worden de doelen beschreven, met daaraan gekoppeld de beoogde resultaten en de activiteiten en/of projecten om die doelen te bereiken. Tevens wordt kort de wijze van monitoring benoemd.

Het swv monitort actief de realisatie van de projecten en activiteiten op zowel swv- als schoolbestuurlijk niveau, zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin. Daarbij houden we rekening met relevante interne en externe ontwikkelingen. Indien de evaluaties daartoe aanleiding geven, worden de beleidsvoornemens (ook tussentijds) bijgesteld volgens de PDCA-systematiek; zie afbeelding.

Afbeelding 1. PDCA-systematiek

P van "Plan" of **voorbereiden - plannen**: resultaten bepalen, op basis van maatstaven en doelstellingen. De aanpak kiezen en uitwerken in een actieplan.
D van "Do" of **uitvoeren** van het plan.
C van "Check" of **volgen en evalueren**: volgen van de uitvoering van het plan en evalueren van de inspanningen, de resultaten.
A van "Act" of **bijsturen en verankeren**: bijsturen van de activiteit(en) als de resultaten niet voldoen aan de doelstellingen of verankeren van de werkwijze die tot goede resultaten heeft geleid. Vervolgens start een nieuwe PDCA-cyclus met het oog op continue verbetering.

11.2 Methoden van evalueren

Om na te gaan of de doelen die we ons voor de komende jaren als samenwerkingsverband hebben gesteld ook daadwerkelijk worden bereikt, voeren we jaarlijks een uitgebreide evaluatie uit. Aangezien ons swv gekozen heeft voor het zogenaamde schoolmodel, zijn de scholen en besturen verantwoordelijk voor een doelgerichte en doelmatige inzet van de middelen conform de ondersteuningsafspraken in het swv. Dit betekent tevens dat het merendeel van de evaluatiegegevens bij de scholen en besturen wordt opgehaald.

In de landelijke conceptnotitie die februari 2018 is opgesteld over verantwoording van middelen door samenwerkingsverbanden en besturen is opgenomen dat de schoolbesturen zich dienen te verantwoorden over de inzet van middelen en bereikte resultaten op kind-, groeps-, school-, en bestuursniveau. Het gaat hier om een verantwoording op operationeel niveau vanuit de eigen organisatie. Mochten de landelijke voorschriften voor verantwoording wijzigen, dan zullen we dat meenemen in het monitorformulier dat sowieso jaarlijks wordt geëvalueerd en vastgesteld.

Elk jaar wordt aan de schoolbesturen gevraagd een monitorformulier in te vullen. Met dit formulier leggen de schoolbesturen financiële en inhoudelijke verantwoording af aan het swv. Het formulier is zo ontworpen dat door alle individuele formulieren samen te voegen er een overzicht voor het gehele swv ontstaat. Deze rapportage geeft inzicht in:

- resultaten van elke individuele school, zowel kwantitatief als kwalitatief;
- resultaten van het gehele samenwerkingsverband, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Deze resultaten worden gerelateerd aan de vooraf gestelde doelstellingen. Uit de laatste jaarlijkse evaluatie (november 2017) komt het advies om het monitorformulier zodanig te herzien dat de relatie tussen doel, resultaat en activiteit(en) duidelijker is. Dan biedt de rapportage meer mogelijkheden om met elkaar de dialoog aan te gaan over de (gemeenschappelijke) behaalde resultaten.

Naast de monitorgegevens die schriftelijk worden opgehaald bij de scholen, vindt jaarlijks ook een evaluatiegesprek plaats tussen de directeur van het swv en de afzonderlijke schoolleiders en besturen.

Tevens vindt een evaluatie plaats van de werkzaamheden die door het bureau van het swv worden uitgevoerd. Het gaat dan met name om de werkzaamheden van de TLV –commissie, het financieel beheer door de directeur en de communicatie vanuit het bureau. Ook hier geldt dat het gaat om zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens.

Nieuw in de komende planperiode is het voornemen om uitkomsten van tevredenheidsonderzoeken op schoolniveau, maar ook op het niveau van het swv mee te nemen in de jaarlijkse evaluatie. Te denken valt bijvoorbeeld over een tevredenheidsonderzoek bij ouders over de ondersteuning die een school biedt aan hun zoon/dochter in het kader van passend onderwijs. Of een tevredenheidsonderzoek bij een aantal scholen over de samenwerking met de gemeenten in het kader van preventief of curatief samenwerken. De opzet en inhoud van tevredenheidsonderzoeken zijn onderwerp van overleg in de komende planperiode.

Op basis van al deze bovengenoemde gegevens wordt een totaaloverzicht opgesteld ten behoeve van de jaarlijkse evaluatiebijeenkomst met scholen en besturen. Na deze evaluatiemiddag wordt een eindverslag opgesteld dat met het bestuur en de ledenvergadering wordt besproken. In die vergaderingen wordt vastgesteld in welke mate we met elkaar de proces- en opbrengstdoelen hebben behaald. Op grond van de behaalde resultaten kan het bestuur van het swv aan de algemene vergadering voorstellen doen voor bijstelling van onderdelen van het beleid. Zo kunnen er bijvoorbeeld aanpassingen plaatsvinden in de profielen van individuele scholen of de werkwijzen binnen het samenwerkingsverband of kunnen uitgangspunten worden bijgesteld (financieel verdeelmodel, wijze van monitoring en verantwoording).

Op deze wijze zal jaarlijks een zorgvuldige evaluatieronde plaatsvinden volgens onderstaand tijdschema:

- September - invullen en inleveren van monitorformulieren van het afgelopen schooljaar.
- Oktober - bespreking ingeleverde materiaal met bestuur.
- November - evaluatie bespreking met ALV.
- December - start met eventuele aanpassingen.

11.3 Verantwoording

De formele verantwoording in de verticale lijn legt het bestuur af aan de:

- aangesloten schoolbesturen, verenigd in de rol van toezichthouder in de algemene vergadering;
- ondersteuningsplanraad, die moet instemmen met het ondersteuningsplan;
- inspectie, op basis van het toezichtkader Samenwerkingsverbanden Passend onderwijs en
- DUO/CFI, voor de verantwoording van de financiën.

Naast de verticale verantwoording heeft het swv te maken met een groot aantal partners waarmee het horizontaal samenwerkt in formele en informele verbanden. Het gegeven dat het swv een maatschappelijk doel heeft en een maatschappelijke functie vervult, betekent dat het swv ook (horizontaal) verantwoording aflegt aan 'de maatschappij' door middel van een openbaar jaarverslag.

12. Financiën

Tijdens de voorbereiding van passend onderwijs is een uitgebreid en zorgvuldig traject gelopen om te komen tot een passende verdeelsleutel van de middelen die het swv ontvangt. Daarvoor was al gekozen voor het schoolmodel, het model waarbij de middelen naar de scholen gaan om daar later verantwoording over af te leggen.

12.1 Verdeelsleutel

Na aftrek van de kosten die gemaakt worden door het bureau van het swv, wordt het overige geld verdeeld over de scholen. De basis om te komen tot een goede verdeling was de uitkomst van onderzoek gedaan door professor Luc Stevens. Hieruit bleek dat leerlingen uit het vmbo basis/kader vaker uitvallen, meer ondersteuning nodig hebben, vaker met problematische gezinssituaties te maken hebben et cetera. Na correctie vanwege de ontvangen lwoo-middelen (deze komen ook grotendeels bij deze leerlingen terecht) is er gekozen voor de zgn. 1, 2, 3-sleutel. Dat wil zeggen:

- vmbo-b/k: factor 3
- vmbo-g/t: factor 2
- havo/vwo: factor 1

Tijdens de jaarlijkse evaluatie van passend onderwijs is in 2016 besloten om voorafgaand aan het inzetten van de verdeelsleutel een vaste voet te hanteren van € 50.000,--. Hierdoor zijn ook de kleinere scholen in staat zijn om een basisinrichting voor passend onderwijs te organiseren.

Dat betekent dat de middelen als volgt worden verdeeld:

- elke reguliere school ontvangt eerst € 50.000,--;
- het restant bedrag wordt vervolgens verdeeld volgens de 1,2, 3-sleutel.

Het is de verantwoordelijkheid van de school zelf om te arrangeren en een passend arrangement voor een leerling en/of docent te realiseren. Er is geen sprake van toewijzingen van arrangementen door het swv. De kosten die gemoeid zijn met extra arrangementen, zijn voor rekening van de school c.q. het schoolbestuur.

12.2 Bekostigingssystematiek lwoo en pro

Per 1 januari 2014 is het bedrag dat scholen ontvangen voor lwoo en pro opgesplitst in een budget voor basisbekostiging en een budget voor ondersteuningsbekostiging. De basisbekostiging is gelijk aan de bekostiging van een gemiddelde vmbo-leerling. De rest bestaat uit het ondersteuningsbudget.

Vanaf 1 januari 2014 wordt het totale landelijke ondersteuningsbudget voor lwoo en pro gemaximeerd. Het totale budget is op basis van de rijksbegroting van het jaar 2012 vastgesteld. Het aantal leerlingen dat lwoo of pro volgt, kan wel nog groeien. Bij een stijging van het totale aantal lwoo- en pro-leerlingen daalt het ondersteuningsbudget per leerling.

Kalenderjaar 2015 was het laatste jaar van de landelijke budgettering. Vanaf 2016 is er een budgettering op het niveau van het samenwerkingsverband.

Het landelijke budget ligt ondertussen vast ongeacht het aantal leerlingen met een lwoo-indicatie

Elk samenwerkingsverband krijgt een budget waaruit het alle lichte ondersteuning¹⁸ moet betalen, waaronder ook de ondersteuning van lwoo en pro.

¹⁸ Vanaf 1 januari 2016 zijn de samenwerkingsverbanden verantwoordelijk voor de budgetten van 3 vormen van lichte ondersteuning:

- ondersteuningsbudget van lwoo
- ondersteuningsbudget van pro
- regionale ondersteuning (voorheen het regionaal zorgbudget, Rebound, Herstart en Op de Rails)

Voordat DUO de middelen voor lichte ondersteuning overmaakt naar het samenwerkingsverband, vindt eerst een verrekening plaats op basis van het aantal leerlingen dat op 1 oktober is ingeschreven in het pro of als lwoo-leerling. Deze middelen gaan naar de betrokken scholen. Het resterende budget wordt overgemaakt naar het samenwerkingsverband om de overige lichte ondersteuning vorm te geven. Bij overschrijding van het budget voor lichte ondersteuning hanteert men dezelfde systematiek als bij het budget voor de zware ondersteuning: het wordt verhaald op de lumpsum van alle besturen die een school of vestiging hebben binnen het gebied van het samenwerkingsverband. Het is bij een overschrijding dus niet zo dat het bedrag per leerling lager wordt.

De omvang van het ondersteuningsbudget voor lwoo en het ondersteuningsbudget voor pro per samenwerkingsverband bestaat uit een bedrag per leerling. Omdat er sprake is van een gebudgetteerde bekostiging vormt het aantal lwoo- en pro-leerlingen dat het samenwerkingsverband had op 1 oktober 2012 de basis. Om rekening te houden met demografische ontwikkelingen, wordt het aantal lwoo- en pro-leerlingen uitgedrukt in een deelnamepercentage op 1 oktober 2012. Vervolgens wordt ieder jaar het totaalaantal vo-leerlingen in het samenwerkingsverband vermenigvuldigd met dit percentage. Het aantal leerlingen dat daaruit komt, wordt vermenigvuldigd met een landelijk vastgesteld bedrag.

12.3 (Groei)bekostiging vso bij verwijzing vo-vso

De bekostiging van het vso zal voor het overgrote deel via DUO verlopen. De bedragen die hiermee gemoeid zijn worden van het swv-budget zware ondersteuning afgetrokken. Met andere woorden: meer leerlingen in het vso betekent dat er minder geld beschikbaar is voor de ondersteuning en begeleiding in het reguliere vo; bij minder leerlingen is dat juist andersom.

Het merendeel van de vso-leerlingen stroomt in bij de start van het schooljaar vanuit het basisonderwijs (so, sbao en regulier). Deze leerlingen worden meegenomen in de 1-10 telling van de vso-school. Op basis van deze telling wordt het vso het schooljaar daarna (t-1) bekostigd.

Voor wat betreft de tussentijdse instroom in het vso hebben wij de volgende keuzes gemaakt:

- de verwijzende vo-school betaalt gedurende twee jaar de vso-plaatsing van betreffende leerling.
- is er sprake van een tussentijdse verwijzing van residentieel naar vso dan zal deze leerling bij het vso geplaatst worden zonder bekostiging vanuit de residentiële instelling.
- is er sprake van een tussentijdse (incidentele) verwijzing van po naar vso dan wordt deze leerling bij het vso geplaatst zonder extra bekostiging vanuit het po.
- is er sprake van een verwijzing vanuit een vo-school uit de regio Zuidoost naar een vso buiten de regio dan handelt het swv deze zaak (administratief) af en legt het de rekening neer bij de verwijzende vo-school.
- is er sprake van een verwijzing naar het vso met bekostigingscategorie 2 of 3 dan bekostigen de vo-schoolbesturen deze plaatsen ook gedurende de eerste twee jaar.

Aangezien deze wijze van bekostigingssystematiek niet altijd synchroon loopt met de handelingen van DUO, zijn er binnen ons swv afspraken gemaakt om dit administratief zorgvuldig af te handelen.

12.4 Bekostiging verwijzing vso-vo

Gezien het feit dat een vso-school middelen ontvangt van het vo als er een leerling gedurende het schooljaar wordt verwezen, is het logisch dat dit andersom net zo goed gebeurt.

Als een leerling bij de start van het schooljaar de overstap maakt heeft dit geen bijzondere financiële consequenties voor de individuele scholen¹⁹. De leerling telt immers gewoon mee bij het reguliere vo (ontvangt reguliere bekostiging) en wordt uitgeschreven bij het vso (bekostiging vervalt).

Waarschijnlijk zal de leerling wel extra ondersteuning binnen het regulier onderwijs krijgen. Hiervoor wordt met de leerling en de ouders een arrangement afgesproken. Dit arrangement zal de vo-school bekostigen vanuit de middelen die het ontvangt vanuit het swv.

In de praktijk zal maar een zeer beperkt aantal leerlingen in de loop van het schooljaar de overstap van het vso naar het vo maken. Overigens is het wel denkbaar dat leerlingen vanuit een residentiele plek kunnen instromen in het reguliere onderwijs. Aangezien deze plekken buiten de swv-financiering vallen is het niet logisch om aan deze overstap een prijskaartje te hangen.

12.5 (Meer)jarenbegroting

Elk najaar wordt met behulp van het model van Infinite de begroting voor het komende jaar opgesteld in combinatie met een meerjarenbegroting. Deze laatste wordt meer als informatief gezien dan als bepalend. Deze begroting wordt eerst in het bestuur besproken om vervolgens aan de ALV ter goedkeuring te worden voorgelegd. Door deze werkwijze weten de schoolbesturen ruimschoots op tijd hoeveel de scholen zullen ontvangen vanuit het swv en kan de school dit meenemen in de eigen begroting.

Tweemaal per jaar wordt tijdens de bestuursvergadering de uitgaven versus de inkomsten geagendeerd. Door deze werkwijze blijft het bestuur op de hoogte van de financiële situatie van het swv. Het bestuur wist dat er over 2016 en 2017 een overschot zou ontstaan en daardoor werd er bijtijds nagedacht hoe hier mee om te gaan.

Zo is er een éénmalige financiële impuls aan de scholen gegeven om de thuiszitters te bestrijden en is er een budget vrijgemaakt voor scholing door het swv georganiseerd.

Binnen het swv is afgesproken om een financiële buffer te hanteren van € 500.000,--. Zie hiervoor de notitie risicomanagement swv vo 2603, bijlage 14). Als dit bedrag na het vaststellen van het jaarverslag hoger blijkt dan worden er afspraken gemaakt hoe het restant wordt verdeeld onder de scholen van het swv. Door deze werkwijze zal het overschot van het swv nooit onverantwoord hoog oplopen.

Vanaf 2018 werkt het swv met een innovatiefonds. Scholen kunnen op basis van plannen hiervoor een aanvraag indienen.

12.6 Financieel jaarverslag

Jaarlijks wordt het financieel verslag opgesteld door het bestuur en ter goedkering voorgelegd aan de algemene ledenvergadering. Gelijktijdig wordt het controletraject met de accountant gelopen. Hiervoor is accountantsbureau van Ree gecontracteerd. De accountant is steeds aanwezig bij de bespreking met de ALV.

¹⁹ Bij minder leerlingen in het vso ontvangt het swv meer baten (minder aftrek zware ondersteuning), dit geld stroomt weer, door via de verdeelsleutel, naar alle scholen van het samenwerkingsverband.

13. Activiteitenplan 2018-2020

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste activiteiten voor de schooljaren 2018-2019 en 2019-2020 uitgewerkt in een schematisch overzicht. In dit overzicht zijn de doelstellingen opgenomen, de activiteiten die worden ondernomen om die doelstellingen te behalen, het gewenste resultaat, de wijze waarop het resultaat wordt gemeten, de partijen die bij de uitvoering betrokken zijn en de planning. Daarbij is onderscheidt gemaakt tussen nieuwe ontwikkelingen/plannen en processen die al zijn gestart en een vervolg krijgen (cyclische processen)

De activiteiten voor in het kort.

Nieuwe activiteiten:

1. Er wordt een traject collegiale consultatie georganiseerd, gericht op de basisondersteuning.
2. Drie vso-scholen ontwikkelen gezamenlijk een vraag gestuurd aanbod voor het vo.
3. De uitvoering van een tevredenheidsmeting over passend onderwijs onder ouders.
4. Starten van een pilot in Zeist (mogelijk ook andere gemeenten) waarin bekeken wordt welke opties er zijn om tot ontschotting te komen.
5. De overdracht van po naar vo wordt verder met behulp van twee pilots vormgegeven.
6. De privacy wordt conform de Europese wetgeving vormgegeven en uitgevoerd.
7. De Governance-structuur wordt aangepast.
8. De besturen swv po en vo gaan de samenwerking versterken.

Doorlopende activiteiten:

9. De uitvoering van een onderzoek naar witte vlekken.
10. Het evaluatieformulier wordt verder (door)ontwikkeld.
11. Alle scholen hebben een nieuw ondersteuningsprofiel. Hiervan wordt een overzicht gemaakt.
12. De aanmelding voor vso-scholen wordt binnen de RMC-regio verder afgestemd.
13. De havo/vwo scholen hebben een aanbod voor hoogbegaafde leerlingen.

Activiteitschema

Doelstelling 1

De reguliere scholen realiseren de basisondersteuning, zoals die beschreven staat in paragraaf 6.4, waardoor meer leerlingen binnen het reguliere onderwijs een zo passend mogelijk aanbod kunnen krijgen.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Alle reguliere scholen voldoen aan de basisondersteuning zoals beschreven in hoofdstuk 6.	Tevredenheidsmeting onder de scholen die meedoen aan collegiale consultatie.	Door middel van collegiale visitatie krijgen scholen inzicht in elkaars situatie. De ontvangende school ontvangt feedback van de bezoekers.	Alle schoolbesturen en scholen van het swv.	Akkoord op het ondersteuningsplan in het voorjaar 2018. 1 ^e bestuursvergadering en ALV (sept) van 2018-2019 bespreken van opzet collegiale visitatie. Vormen van een werkgroep visitatie. 2 ^e bestuursvergadering en ALV (nov) bespreken voorstel werkgroep. Jan/feb start 1 ^e visitatie.

Doelstelling 2

De reguliere en speciale scholen realiseren een hechte en effectieve samenwerking binnen het samenwerkingsverband om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften in het reguliere onderwijs passend onderwijs te bieden.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
In de nieuwe planperiode worden minder leerlingen van het vo naar het vso verwezen dan in de eerste planperiode en hebben meer leerlingen de (tussentijdse) overstap gemaakt van vso naar vo.	Door de cijfers van de eerste planperiode (per jaar) naast die van de verwijzingen van 18-19 en de jaren daarna te leggen. Idem voor de aantallen doorstroom vso naar vo.	Extra formatie voor vso scholen voor inzet deskundigen richting vo scholen. De drie vso-scholen ontwikkelen gezamenlijk een vraaggestuurd aanbod waar de vo-scholen gebruik van maken, in totaal 3 fte.	Drie vso-scholen uit de regio en de reguliere scholen, allen vertegenwoordigd in de ALV.	Vorbereiding t/m zomervakantie 2018. Start per 1-9-18. Tussentijdse evaluaties tijdens ALV'en najaar 2018 en voorjaar 2019.

Doelstelling 3

- Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, krijgen deze passende ondersteuning thuisnabij, in overleg met ouders en met hoge realistische doelen.
- De ouders zijn tevreden over de wijze waarop de scholen de extra ondersteuning voor een leerling in de vorm van een arrangement realiseren.
- De onderwijs(zorg)arrangementen zijn inhoudelijk goed passend bij de ondersteuningsvraag van de leerling.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
90% van de ouders tevreden over de wijze waarop arrangement wordt ingezet.	Tevredenheid van school/ouders/leerling over arrangement door middel van tevredenheidsmetingen en jaarlijkse monitor.	De scholen zetten een tevredenheidsonderzoek uit onder ouders, de vragen voor dit onderzoek zijn voor alle scholen hetzelfde.	De externe werkgroep monitor begeleider.	Bespreken 1 ^e ALV 18-19 Uitvoeren jan 2019. Resultaten maart 2019.

Doelstelling 4

De twee swv'en en de vijf gemeenten ontwikkelen, op basis van gelijkwaardigheid, een effectieve samenwerking met elkaar, waardoor leerlingen (en hun ouders/verzorgers) sneller en beter de noodzakelijke extra ondersteuning kunnen ontvangen. (Kernbegrippen zijn o.a.: vroegtijdig signaleren, preventief, regievoering, financiering).

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
1. Pilotscholen en gemeenten zijn tevreden over de nieuwe samenwerking.	Vragenlijst na de zomervakantie 2018 afnemen onder pilotscholen en gemeenten	Evaluatie van de huidige pilots die in de 5 gemeenten zijn uitgezet.	In eerste instantie de po- en vo-scholen en gemeenten die meewerken aan de pilots. In een later stadium de overige scholen uit de regio	Na de zomer-vakantie resultaten pilots. Vervolgstappen via eerste OOGO na de zomervakantie
2. Een pilot ontschotting levert gegevens op die resulteren in afspreken hierover in de regio	Vragenlijst eind schooljaar 18-19 afnemen onder scholen en gemeenten en ouders	Pilot ontschotten starten in (bij voorkeur) alle gemeenten)	Swv po en vo en gemeenten, po en vo-scholen.	Uitwerken van deze pilot na de zomervakantie 2018, daadwerkelijke start na herfst-vakantie 2018.
3. Voor complexe thuiszittende leerlingen zijn oplossingen gecreëerd	Het aantal thuiszittende leerlingen neemt af met 50% gemeenten dmv de lijsten van de leerplichtambtenaren	Er komen doorbraaktafels thuiszitters in alle 5 de gemeenten	Po en vo-scholen uit de regio, 5 gemeenten, Gedragswerk.	Voor de zomer 2018 worden ervaringen opgedaan in Zeist. Na de zomer wordt dit uitgerold over de andere gemeenten.

In de hierboven geschetste samenwerking tussen de vijf gemeenten en de twee samenwerkingsverbanden zal er sprake zijn van voortschrijdend inzicht, waardoor plannen kunnen worden doorontwikkeld/aangepast op basis van opgedane ervaring.

Doelstelling 5

De vo-scholen dragen, met de scholen voor primair onderwijs, zorg voor een adequate (en waar nodig een warme) toeleiding naar het vo, om daarmee een ononderbroken passende leerweg voor leerlingen te realiseren. In 2018 worden de eerste stappen gezet om deze doelstelling bij de overgang 2019-2020 te behalen.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteiten worden ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
De betrokken pilotscholen zijn positief over de samenwerking.	In het eindrapport zullen resultaten en bevindingen worden opgenomen naast aanbevelingen.	Door middel van twee pilots met Openbaar vmbo en Mavo Zeist en Het Nieuwe Lyceum met hun beider hofleveranciers po wordt afgetast hoe het document “de geborg-de doorlopende leerlijn” in de praktijk uitgewerkt kan worden.	In eerste instantie de 2 vo-scholen en hun toeleverende po-scholen. In een later stadium meer vo- en po-scholen.	Start van de pilots in voorjaar 2018. Vervolg in de loop van 2018.

Doelstelling 6

De privacy wordt vormgegeven conform de Europese wetgeving.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Privacybeleid conform wetgeving.	2019 inspectie bezoek aan het swv.	Met behulp van de digitale tool ontwikkeld door VO-raad in samenwerking met Kennisnet ontwikkelen en uitvoeren beleid.	Externe partners die over privacy gegevens beschikken.	Voorjaar 2018 grote lijnen gerealiseerd. Doorontwikkelen gedurende schooljaar 18-19.

Doelstelling 7

De Governancestructuur wordt zodanig ingericht dat de vermenging van belangen van schoolbestuurders en bestuur swv wordt verhelderd/geminimaliseerd.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Een nieuwe Governance structuur.	De Governance structuur voldoet aan de eisen van inspectie en Good Governance passend onderwijs.	Met behulp van een extern specialist wordt een structuur uitgewerkt die door een werkgroep is voorbereid.	ALV, OPR.	Voorjaar 2018 vinden de voorbereidingen plaats. De eerste ALV van schooljaar 2018-2019 zal de nieuwe structuur aan de ALV worden voorgelegd. Na akkoord OPR en ALV

				stappen uitwerken richting notaris. Ingang 1-1-19.
--	--	--	--	---

Doelstelling 8:

De besturen swv po en vo zetten stappen om de samenwerking te versterken.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Op termijn één swv po en vo. Eerste stap: beide bureaus zijn gezamenlijk gehuisvest.	Nieuw adres voor het swv.	Verhuizing.	Besturen en ALV's po en vo.	Per 1-8-2018 zijn beide bureaus op één locatie.

Doelstelling 9

Dekkend netwerk:

- het realiseren van een dekkend netwerk van voorzieningen;
- in de regio zijn geen witte vlekken.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Er zijn geen thuiszitters.	Overzichten die worden opgesteld naar aanleiding van meldingen leerplicht.	Onderzoek uitzetten naar handelingsverlegenheid bij scholen ten aanzien van doelgroep die nu naar particuliere initiatieven wordt verwezen. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek worden alternatieve arrangementen/voorzieningen uitgewerkt. Daarbij staat maatwerk voor elke leerling voorop. Particuliere initiatieven zullen niet met overheidsmiddelen worden bekostigd.	Scholen uit het swv, leerplicht.	Lopende de periode

Doelstelling 10

Het verder uitwerken van het kwaliteitsbeleid binnen het swv ZO Utrecht

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteiten worden ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Kwaliteitsbeleid volgt PDCA cyclus en met kwaliteitsbeleid wordt inzichtelijk in welke	Tijdens de jaarlijkse evaluatiemiddag en daaropvolgende ALV wordt besproken of de monitor voldoet	Monitorvragenlijst doorontwikkelen op basis van o.a. evaluatie 2 november 2017 en opzet nieuw OP.	ALV, zorgcoördinatoren, OPR.	Lopende de periode

mate de doelen behaald worden.	aan de verwachtingen of aangepast moet worden.	Organiseren jaarlijkse evaluatiebijeenkomst.		
--------------------------------	--	--	--	--

Doelstelling 11

Alle scholen hebben een schoolondersteuningsprofiel dat kort en bondig omschrijft welke ondersteuning geboden wordt en welke ondersteuning nog verder wordt ontwikkeld.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Alle scholen hebben uiterlijk 1-8-18 een actueel SOP op de website van de eigen school staan.	De SOP's staan op de website van de scholen. Van alle SOP's wordt een totaal overzicht opgesteld.	Format van SOP wordt gewijzigd, waarna scholen SOP kunnen invullen.	ALV en zorgco's.	Lopende de periode

Doelstelling 12

In de RMC regio zijn afspraken gemaakt over het toekennen van een bekostigingsniveau vso.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
In de RMC regio werken de swv'en en de vso-scholen aan de verdere afstemming van de aanmeldprocedures, de verdere aansluiting met regulier onderwijs en komt er meer inzicht in de in-, door- en uitstroom van leerlingen in het VSO.	In het opp wordt het doelgroepenmodel gebruikt, dat blijkt tijdens TLV-aanvragen. Er is een overzicht van de in- door en uitstroom van vso-leerlingen.	Actiepunten: Vervolg geven aan de bijeenkomsten swv'en en vso-scholen (dit naar aanleiding van de overeenkomst tussen vier-vijf swv en vso scholen in de RMC regio.	Directeuren en/of directeur-bestuurder van: Swv Zuid Utrecht Swv Utrecht west Swv Zuidoost Utrecht Swv Eemland Sterk vo. Directeuren van alle vso-scholen in de regio.	Lopende de periode

Doelstelling 13

De scholen met een havo/vwo afdeling hebben een aanbod voor hoogbegaafde leerlingen.
Een aantal van de overige scholen investeert in talentontwikkeling.

Resultaat	Hoe wordt het resultaat gemeten?	Welke activiteit wordt ingezet?	Welke partijen worden meegenomen?	Planning
Havo/Vwo-scholen uit de regio hebben een aanbod voor hoogbegaafde leerlingen, aanvullend op wat de school al deed voor deze doelgroep.	Evaluatiemiddag in verband met verantwoording van de middelen waarin de scholen informatie verstrekken over het onderwijs en de ondersteuning aan hoogbegaafde leerlingen.	Middelen verstrekt vanuit het swv worden door de scholen ingezet om een specifiek aanbod te bieden voor hoogbegaafde leerlingen of talentvolle leerlingen.	Havo/Vwo scholen uit de regio.	Lopende de periode

Een aantal overige scholen heeft een aanbod voor talentvolle leerlingen	In de SOP's van deze scholen staat beschreven wat men voor hoogbegaafde leerlingen doet.			
---	--	--	--	--

Samenwerking tussen onderwijs en gemeenten

8.1 Inleiding

In het werkgebied van de samenwerkingsverbanden PO en VO in de regio Zuid-Oost Utrecht liggen vijf gemeenten: De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik, Wijk bij Duurstede en Zeist. De samenwerkingsverbanden zijn verantwoordelijk voor het vormgeven en onderhouden van een dekkend netwerk van (onderwijs)ondersteuningsvoorzieningen op en tussen de scholen in de regio. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle vormen van preventieve en curatieve jeugdhulp, waaronder jeugd- en opvoedhulp, jeugdbescherming en –reclassering, pleegzorg en zorg voor kinderen/jongeren met een psychische of psychiatrische stoornis of een licht verstandelijke beperking.

De gezamenlijke opgave van gemeenten en samenwerkingsverbanden is om te zorgen dat alle leerlingen die dat nodig hebben zodanig worden begeleid dat zij later zo veel mogelijk zelfstandig en betekenisvol kunnen participeren in de samenleving. In het realiseren van deze ambitie hebben de verschillende ketenpartners hun eigen rol en verantwoordelijkheden. Samenhangende beleidsplannen en een gedeelde ambitie zijn nodig om tot een integrale, effectieve en resultaatgerichte aanpak te komen. Deze aanpak biedt nieuwe mogelijkheden voor verbindingen tussen onderwijs en jeugdhulp. Om ons samenhangend beleid vanuit een gedeelde ambitie te schetsen is dit hoofdstuk opgenomen. We leggen hierin de verbinding tussen de taken van het samenwerkingsverband en die van gemeenten. In relatie tot passend onderwijs betreft dat in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor jeugdhulp. Hiernaast zijn de gemeenten ook verantwoordelijk voor leerplicht, leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting. Op basis van onze gezamenlijke visie wordt invulling gegeven aan het beleid op deze terreinen.

8.2 Vertrekpunt voor de samenwerking

In het afgelopen jaar hebben onderwijs en gemeenten in de regio Zuidoost Utrecht met elkaar invulling gegeven aan de uitdagingen van passend onderwijs en de decentralisatie van de jeugdhulpverlening. We werken daarbij vanuit een gezamenlijk denkkader van pedagogisch partnerschap: met de driehoek van ouders, scholen en gemeenten vinden we oplossingen en creëren we optimale omstandigheden om op te groeien en te ontwikkelen. We zetten daarbij in op preventie, integraal werken en schotten slechten en hanteren de volgende uitgangspunten in ons denken en handelen:

- ieder kind krijgt goed en doorlopend onderwijs;
- uitgaan en gebruik maken van de mogelijkheden van ouders, jongeren en hun sociale omgeving;
- jongeren en ouders ondersteunen in het vinden van hun eigen oplossing in plaats van ‘het probleem overnemen’;
- expertise in de school organiseren en deze duurzaam aanwezig laten blijven;
- hulp inzetten in de directe leefomgeving van kinderen en jongeren;
- snelheid, minder schakels en minder gezichten realiseren - één kind, één gezin, één plan.

In het afgelopen jaar is een sterke basis gelegd voor onze samenwerking. In de praktijk zien we dat onderwijs en jeugdhulp elkaar steeds beter vinden. Dat geldt zowel voor het beleidsniveau, waar beleidsambtenaren en directies van de samenwerkingsverbanden regelmatig met elkaar overleggen, als voor de werkvloer waar de lijnen tussen scholen, SOT/ZAT en lokale teams sinds de beginfase steeds korter zijn geworden. De bovenstaande uitgangspunten zijn daarbij ‘werk in uitvoering’. Voor de komende planperiode vormen ze opnieuw de basis voor onze gedeelde missie, visie en strategie en krijgen zij nadere uitwerking in het activiteitenplan. In het activiteitenplan zal ook de verbinding

met de lokale actoren (lokale teams, scholen, GGD, et cetera.) worden gelegd. Dit is nodig om de visie die in dit document wordt vastgelegd daadwerkelijk te laten landen in de praktijk.

8.3 Gezamenlijke missie

Wij, de Samenwerkingsverbanden PO en VO voor Passend Onderwijs en de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist in regio Zuidoost Utrecht, verbinden onderwijs en jeugdhulp op basis van de behoefte, het belang en de mogelijkheden van het kind en zijn gezin, opdat elk kind nu en straks kan meedoen in de samenleving.

8.4 Gezamenlijke visie

- Vroegtijdig signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van kinderen en jongeren.
- Een preventieprogramma met als doel het voorkomen dan wel afzwakken van de belemmering in de ontwikkeling van kinderen en jongeren.
- Eén professioneel ondersteuningsteam rondom het kind, dat integraal, slagvaardig en vraaggericht werkt volgens de methodiek '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur';
- Integrale, vraaggerichte onderwijszorgarrangementen voor kinderen en jongeren die baat hebben bij een combinatie tussen onderwijsondersteuning en jeugdhulpverlening (en medische zorg);

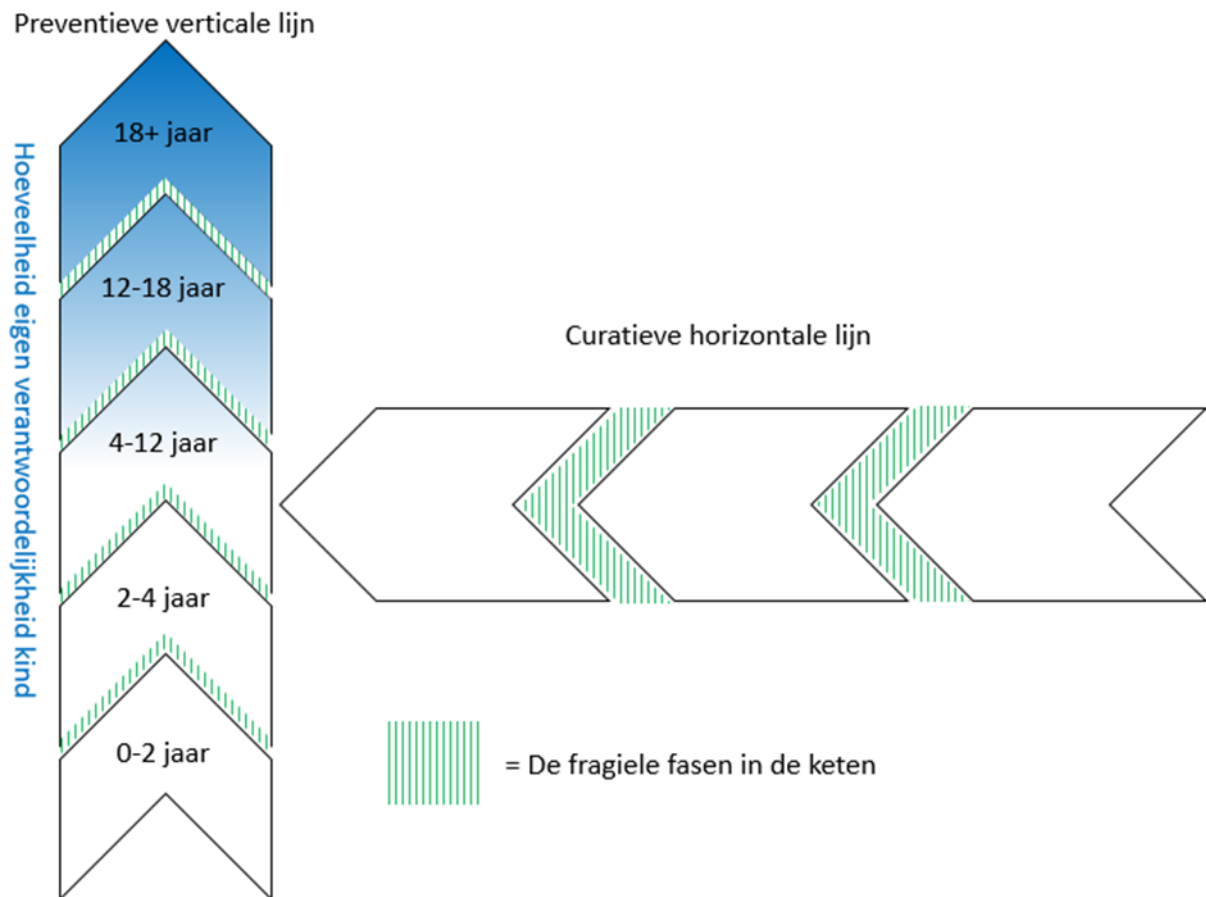
8.5 Strategie en uitwerking

Als basisvoorwaarde om onze visie te realiseren versterken we het professionele netwerk waarin we met elkaar samenwerken. Dit netwerk opereert integraal en vraaggericht vanuit vertrouwen en respect. Op basis van duidelijke afspraken over regie (school als vind- en werkplaats) werken we ten behoeve van kinderen en jongeren aan één gezamenlijk doel.

Op het gebied van samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp zijn twee vormen te onderscheiden (zie figuur 1), namelijk preventieve en curatieve ondersteuning.

Onder preventieve ondersteuning verstaan wij alle maatregelen die worden ingezet om te voorkomen dat jongeren stagneren in hun ontwikkeling en die vroegtijdig signaleren van stagnatie mogelijk maken. Preventieve ondersteuning is gericht op alle levensfasen op het pad van ongeborene tot jongvolwassene.

Onder curatieve ondersteuning verstaan wij alle maatregelen die genomen moeten worden om een kind dat op dat moment is gestagneerd, of wordt belemmerd in de ontwikkeling, weer perspectief op optimale ontwikkeling terug te geven.

Figuur 1: Schematische weergave van de verticale en de horizontale ondersteuningslijn

Voor beide lijnen wordt gestreefd naar voor alle betrokkenen heldere processtappen en duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden (wie doet wat op welk moment in het proces). Daarnaast maken we goede afspraken over de overdracht van informatie 'over de lijn'.

In het vervolg van deze paragraaf beschrijven we respectievelijk de uitwerking van de preventieve (verticale) lijn en de curatieve (horizontale) lijn. Tenslotte beschrijven we de wijze waarop we in de komende planperiode verder vorm willen geven aan de ontwikkeling van onderwijszorg-arrangementen. Dit thema is integraal verweven met zowel de verticale als de horizontale lijn, maar in de samenwerking zo essentieel dat het verdient separaat beschreven te worden.

1. Doorgaande ontwikkelingslijn en vroegtijdige signalering (preventief & verticaal)
Een kind maakt, van geboorte tot volwassenheid, de volgende verticale overgangsstappen op de preventieve, verticale lijn (zie figuur 1):
 - Overgang 1: Van thuis/kinderdagverblijf (0 - 2,5 jaar) naar thuis/kinderdagverblijf (2,5 - 4 jaar).
 - Overgang 2: Van thuis/kinderdagverblijf (2,5 - 4 jaar) naar basisonderwijs (4 - 12 jaar)
 - Overgang 3: Van basisonderwijs (4 - 12 jaar) naar voortgezet onderwijs (12 - 18 jaar)
 - Overgang 4: Van voortgezet onderwijs (12 - 18 jaar) naar MBO, hoger onderwijs of de arbeidsmarkt (18+ jaar)

Om vroegtijdig signaleren mogelijk te maken en preventieve maatregelen nauwkeurig in te kunnen zetten is ketensamenwerking binnen de preventieve verticale lijn essentieel. Onze ketensamenwerking verbeteren we door het hanteren van een duidelijke procesbeschrijving en verantwoordelijkheidsverdeling. Dat wil zeggen dat iedere partij in de samenwerking rondom een kind op elk moment weet wat hem te doen staat en wat de volgende (noodzakelijke of gewenste)

stap in een traject is. We delen informatie rondom de ontwikkeling van een kind actief en dragen informatie actief over naar de volgende partij in de keten. Daarbij is privacywetgeving leidend. Het verwachte resultaat hiervan is een op preventie gerichte samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg, primair onderwijs, kinderopvangorganisaties, huisartsen, voortgezet onderwijs, leerplicht, gemeente (lokale teams) en ouders. Door goed samen te werken in deze coalitie verkleinen we de kans dat een kind uiteindelijk moet instromen in de horizontale curatieve lijn.

Gedurende al deze overgangsfasen zijn ouders de continue factor. Zij zijn de eerste verantwoordelijke voor de opvoeding en daarom essentiële partners. Naarmate het kind ouder wordt, groeit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid en neemt die van de ouders af. Gemeenten kiezen ervoor om zo vroeg mogelijk in het leven van een kind een ontwikkelings-bevorderende rol te spelen. Concreet houdt dit in dat gemeenten al voor en direct na de geboorte investeren in preventie- en vroeg-signaleringsprogramma's. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat met name gedurende de zwangerschapsfase en de eerste twee levensjaren de meest vitale systemen van een kind zich ontwikkelen. Deze periode is essentieel voor het vergroten van levenskansen en het bevorderen van ontwikkeling. Door juist in deze fase te investeren in preventie en vroeg-signalering verwachten we een toekomstig beroep op jeugdhulp te kunnen voorkomen.

Op dit moment wordt in elke gemeente een pilot uitgevoerd rondom deze ketensamenwerking. In deze pilots wordt gezocht naar de beste manier om jeugd- en opvoedhulp met de school te organiseren. Daarbij zijn zowel de school als het lokale team, leerplicht en de jeugdgezondheidszorg betrokken. Met de scholen en de betrokken partijen wordt de huidige werkwijze grondig geëvalueerd en wordt bekeken waar mogelijkheden liggen om de samenwerking te versterken. Op basis van de evaluatie wordt in gezamenlijkheid een vervolgkoers voor de regio uitgezet. De gemeenten in de regio zetten in op intensieve begeleidingstrajecten voor kwetsbare (aanstaande) moeders en hun (nog ongebooren) kind. Daarnaast zetten de gemeenten, voorscholen en onderwijs in op versterking van voor- en vroegschoolse educatie.

2. Samenwerking in de ondersteuningsteams en vormgeving onderwijszorgarrangementen (horizontaal & curatief)

Mocht er toch een hulpvraag ontstaan rondom een kind, dan is het van belang dat hier door alle pedagogische partners snel en zorgvuldig op gereageerd kan worden. De horizontale verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp (en medische zorg) kent vele verschijningsvormen, van heel licht naar zeer zwaar. In het verbinden van deze werelden vormt de school zoveel mogelijk de vind- en werkplaats. In de praktijk zien we dat veel ondersteuningsvragen zowel een onderwijs- als een zorgcomponent kennen. Hoewel beide werelden naar elkaar toe bewegen, is de verbinding nog niet altijd stevig. Dit resulteert bijvoorbeeld in te lange wachtlijsten of uitval op school. Verdere ontwikkeling en toenadering op deze curatieve lijn is wenselijk op twee onderdelen:

- a. Het versterken van de expertise en versoepelen van de samenwerking tussen partners en het ondersteuningsteam (SOT/ZAT) op school bij het vormgeven van onderwijszorg-arrangementen;
- b. Het beter inzicht krijgen (en dit inzicht actief verspreiden) in de werkzame elementen in effectieve onderwijszorgarrangementen en de verdeling van verantwoordelijkheden in de uitvoering hiervan.

a) Expertise-inzet op school

Om de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp te versterken, is het in de eerste plaats van belang dat er op iedere school een gemakkelijk toegankelijk aanbod van ondersteuning is. Met ondersteuning bedoelen we jeugdhulp, de expertise van het samenwerkingsverband (PO) en de expertise binnen de individuele school (VO). De jeugdhulpprofessional vanuit het lokale team vormt de preventieve schakel voor opvoeden en opgroeien en is het eerste aanspreekpunt voor ouders met

opvoed- en opgroevragen. Vanuit het uitgangspunt van pedagogisch partnerschap worden ouders zelf ook geactiveerd. Wij vragen hen om, samen met hun eigen netwerk, bij te dragen aan vroeg signaleren en het ontwikkelen van een oplossing. Zo versterken school en ouders elkaar. Ook vraagt het dat het voor ouders mogelijk is om op school een hulpvraag te stellen die betrekking heeft op thuis, of dat school een nog onuitgesproken hulpvraag van ouders preventief bij een jeugdprofessional op school neer kan leggen. Hiernaast blijven uiteraard ook de andere leefdomeinen van jongeren, zoals thuis, bij het jongerenwerk of op locatie van de jeugdhulpverlener, vind- en werkplaats voor jeugdhulpverlening.

Daarnaast willen wij dat de mogelijkheid aanwezig is om, op school, met ouders, een passend arrangement vorm te geven en te zeggen: zó gaan we het doen! Gevolg daarvan is geen dubbele diagnostiek, geen sprake van dubbele formulieren en dossiers en voor ouders geen sprake van twee keer hetzelfde verhaal doen. We werken in dit geval te allen tijde door op basis van informatie die reeds aanwezig is. Dit vraagt een vloeiender lijn tussen school, jeugdhulp en thuis als het gaat om de ondersteuning van en informatie over ontwikkeling van jongeren. Concreet betreft dat (gedeelde) kennis, attitudes en het begrijpen van elkaars werkwijzen en werkwerelden.

Momenteel loopt op een aantal scholen in het primair en het voortgezet onderwijs een pilot, waarin wordt onderzocht welke rol de school-CJG'er kan spelen in het realiseren van de bovenstaande ambities.

Hieraan gerelateerd is het van belang dat lokale teams aan de gemeentekant ook onderling goede communicatielijnen onderhouden. Dit voorkomt dat onduidelijkheid ontstaat over jongeren die wel binnen de regio naar school gaan maar niet binnen de regio woonachtig zijn of vice versa.

b) Onderwijszorgarrangementen

Arrangeren is het zodanig samenbrengen van mensen, mogelijkheden, materialen en randvoorwaarden dat belemmerende factoren in de ontwikkeling van een kind geremd en beschermende factoren gestimuleerd worden. Een onderwijszorgarrangement is een arrangement voor een leerling waarbij ondersteuning vanuit de school én vanuit jeugdhulp/zorg plaatsvindt. Bij voorkeur resulteert het arrangeren in het invliegen van extra expertise of begeleiding voor leerling of leerkracht op de eigen school: een arrangement. Een arrangement moet zo ingericht zijn dat het een leerling in staat stelt om zich zo dicht mogelijk bij de eigen leefomgeving optimaal te ontwikkelen. Vanuit deze gedachte streven we ernaar arrangementen die inhoudelijk, organisatorisch en financieel een combinatie vormen tussen onderwijs, jeugdhulpverlening en medische zorg, door te ontwikkelen.

In de afgelopen periode is ervaring op gedaan op gebied van diverse soorten van onderwijszorgarrangementen. Op dit moment zijn de onderwijszorgarrangementen inhoudelijk en getalsmatig nog onvoldoende in beeld. Dat maakt het voor samenwerkingsverbanden en gemeenten slecht mogelijk om te beoordelen wat de ontwikkeling hierin is: zijn scholen en lokale teams in staat om creatief te arrangeren? Vormen wederzijdse verantwoordelijkheden en budgetten een belemmering of vindt men elkaar juist op het gezamenlijk belang van een kind?

Samenwerkingsverbanden en gemeenten willen de komende planperiode een overzicht krijgen van de huidige onderwijszorgarrangementen. Het is daartoe nodig om in het activiteitenplan de volgende vragen uit te werken:

- wat wordt er op dit moment gedaan?
- wat wordt er geïnvesteerd?
- wat levert het op?
- is het in lijn met onze gemeenschappelijke uitgangspunten?

Dit overzicht geeft, in combinatie met landelijk beschikbare voorbeelden van succesverhalen, een beeld van werkzame elementen in termen van vormgeving, uitvoering en evaluatie van arrangementen die verschillende onderdelen van een dekkend netwerk (onderwijs, jeugdhulp, ZVW, WLZ) bijeenbrengen.

Een aandachtspunt bij het vormgeven van onderwijszorgarrangementen is de verdeling van financiële verantwoordelijkheid in de bekostiging. We willen voorkomen dat hulp en ondersteuning te laat worden ingezet als gevolg van onduidelijke financiële verantwoordelijkheid. Financiering mag nooit een belemmering vormen voor het helpen van een kind of jongere. In gevallen waarin deze onduidelijkheid tóch ontstaat is het belangrijk om te inventariseren waar deze is ontstaan. Zo kan van bestaande situaties geleerd worden en kunnen soortgelijke situaties in de toekomst vermeden worden. Om te bepalen wie voor bekostiging van (welk onderdeel van) een arrangement verantwoordelijk is, maken samenwerkingsverbanden en gemeenten gebruik van het bestaande 'Stroomschema zorg op school' van OCW en VWS. In situaties waarin dit schema geen uitkomst biedt, wordt het principe 'eerst financieren, dán uitzoeken' gehanteerd. In 2018 wordt onderzocht of het inrichten van een noodvoorziening voor het flexibel voorfinancieren van arrangementen wenselijk en haalbaar is.

In het verlengde van dit praktische vraagstuk stellen we onszelf in de komende planperiode óók de vraag of de huidige gescheiden systeemfinanciering wel aansluit bij de behoeften van de maatschappij en de inclusieve manier van werken die wij als samenwerkingsverbanden en gemeenten voorstaan. Dit kan leiden tot gerichte proeftuinen met gebundelde financiering.

8.6 Thuiszitters

De belangrijkste randvoorwaarde voor het kunnen bieden van goed en passend onderwijs is dat leerlingen ook daadwerkelijk op school zijn. De gemeenten hebben de taak om hier, met behulp van de leerplichtambtenaren, zorg voor te dragen. In maart 2017 hebben de G4 gemeenten en samenwerkingsverbanden het zgn. Thuiszitterspact ondertekend. In dat pact is een breed gedragen doelstelling van gemeenten en onderwijs ter voorkoming van (dreigend) thuiszitten geoperationaliseerd: in 2020 mag geen enkel kind of jongere langer dan 4 weken thuiszitten zonder een aanbod van passend onderwijs en/of zorg.

Voor gemeenten en onderwijs in de regio Zuidoost Utrecht krijgt dit pact lokaal navolging in de heldere gemeenschappelijke ambitie: nul thuiszitters. Om dit te realiseren is in de lokale uitwerking een aantal aandachtsgebieden benoemd. Deze kunnen bijdragen aan het reduceren van het aantal thuiszitters, maar impliceren voor onderwijs en gemeenten momenteel een stevige gezamenlijke opdracht. Belangrijkste aandachtsgebieden zijn het eerder in dit hoofdstuk reeds uitgebreid beschreven zoals preventiever werken en het gezamenlijk kunnen arrangeren van onderwijsondersteuning en jeugdhulpverlening mét ouders, óp school. Hiernaast zijn belangrijke aandachtsgebieden:

- Het organiseren van de juiste 'actietafels' rondom complexe casuïstiek;
- Het wederzijds afstemmen van monitoring en registratie;
- Beter (gezamenlijk) zicht op onderwijsalternatieven – vrijstellingen en thuisonderwijs.

Onderwijs en gemeenten hebben in het kader van voorkomen van verzuim reeds een aantal werkafspraken gemaakt:

1. Samenwerkingsverbanden passend onderwijs (PO en VO) en de gemeenten stemmen tweemaandelijks hun signaleringslijsten voor (dreigende thuiszitters) met elkaar af;
2. Scholen zitten regelmatig met hun vaste leerplichtambtenaar aan tafel om de stand van zaken van verzuim door te spreken; Indien noodzakelijk met aanvulling van de school-CJG'er.
3. De schoolbesturen, onderwijsinspectie, en het OOGO worden ingelicht over aantallen (dreigende) thuiszitters;
4. De jeugdarts (jeugdgezondheidszorg) wordt altijd ingezet als het kind te vaak verzuimt (meer dan wettelijke basis: > 16 uur in 4 weken)

Voor de planperiode 2018-2022 worden hier de volgende afspraken ter uitwerking aan toegevoegd:

5. De samenwerkingsverbanden krijgen, naast de jeugdarts van de GGD, een adviserende rol bij het afgeven van onderwijsvrijstellingen door gemeenten. Het samenwerkingsverband geeft de

gemeenten hierbij een advies met betrekking tot de leerbaarheid van de betreffende leerling. Een werkprocedure hieromtrent wordt uitgewerkt en zal vervolgens getest worden.

Gereed: zomer 2018

6. We merken dat de rol van de leerplichtambtenaar een veranderende is. Daar waar deze voorheen vooral een handhavende functie had, zien we dat de leerplichtambtenaar in toenemende mate een rol krijgt in het preventief voorkomen van verzuim en thuiszitten. Hoewel de wetgeving nog niet altijd adequaat ruimte biedt voor deze combinatie van rollen, zien we dat deze in de praktijk vaak goed samengaan. Toch zit er ook spanning op de dubbelrol als preventieve schakel en handhaver. De leerplichtambtenaar dient bijvoorbeeld op te passen niet 'op de stoel' van het lokale team te gaan zitten. Ook voor ouders moet duidelijk blijven dat de leerplichtambtenaar uiteindelijk ook een handhavende rol heeft: preventieve inzet impliceert geen 'verlichting' van de leerplicht. In de komende planperiode werken gemeenten en samenwerkingsverbanden de veranderende rol van de leerplichtambtenaar gezamenlijk verder uit. Dit leidt tot een nieuwe functieomschrijving, die de rollen van handhaver en preventieve schakel beter combineert (en afbakt).

Gereed: zomer 2019

7. Gemeenten en onderwijs hebben sterk behoefte aan beter inzicht in elkaars registratiesystemen, waaronder bijvoorbeeld het Verzuimloket en het Vrijstellingenregister. De G4 heeft, in hun uitwerking van het thuiszitterspact, een pilot ingericht om dit te realiseren. De G32 haakt aan bij deze pilot. De gemeenten en het onderwijs in de regio Zuidoost Utrecht willen, zo snel als dit mogelijk is, bij deze ontwikkeling aansluiten.

8. Regionaal zijn gemeenten bezig met het inrichten van een 'doorbraakteam' voor vastlopende casuïstiek in jeugdhulp. Het doorbraakteam draagt bij aan een maatwerkoplossing en leidt ertoe dat geen kinderen tussen de wal en schip raken. Het doorbraakteam kan voor zowel thuiszitters als dreigende thuiszitters worden ingezet. Het onderwijs wordt in de komende planperiode actief betrokken bij dit doorbraakteam.

8.7 Leerlingvervoer en huisvesting

Naast de samenwerking op het gebied van jeugdhulpverlening en thuiszitters, werken onderwijs en gemeenten eveneens samen op tweetal andere thema's. Dit betreft de verantwoordelijkheid van de gemeenten om leerlingvervoer uit te voeren en onderwijsinstellingen van adequate huisvesting te voorzien. De gemeenten scheppen hiermee randvoorwaarden om goed onderwijs te kunnen verzorgen.

Leerlingvervoer

Leerlingen kunnen gebruik maken van door de gemeente georganiseerd leerlingvervoer als een bij hen passende onderwijsvoorziening niet thuisnabij (op redelijke afstand van hun woonplek) te vinden is. Dit kan op basis van levensbeschouwelijke visie van de ouders zijn, of op basis van ondersteuningsbehoeften van de leerling. In dit laatste geval raakt de verantwoordelijkheid van de gemeente die van de samenwerkingsverbanden. De samenwerkingsverbanden zijn immers verantwoordelijk voor een zo thuisnabij mogelijk en dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen. Gemeenten en samenwerkingsverbanden proberen daarbij zoveel mogelijk samen op te trekken. Het is immers prettig als een door het samenwerkingsverband afgegeven arrangement integraal gekoppeld kan worden aan beschikbaar leerlingvervoer.

De inrichting van het dekkend netwerk van onderwijs(ondersteunings)voorzieningen en jeugdhulp en leerlingvervoer hebben een sterke samenhang: hoe inclusiever scholen werken, hoe minder leerlingvervoer noodzakelijk is. Voorzieningen en expertise zijn dan immers niet meer enkel centraal georganiseerd, maar juist over de (scholen in de) regio verdeeld. De ambitie van de samenwerkingsverbanden om in de planperiode 2018-2022 inclusiever te gaan denken en werken kan dus sterke invloed hebben op de inzet van leerlingvervoer vanuit de gemeenten. Samenwerkingsverbanden en gemeenten willen in de komende planperiode onderzoek doen naar de

mogelijkheden die dit biedt voor het (anders) alloceren van bestaande budgetten voor leerlingvervoer, bijvoorbeeld ten behoeve van versterking van thuisnabije voorzieningen.

Het uitgangspunt is dat inzet van vervoer nooit een rem mag zijn op maatwerkoplossingen. De hardheidsclausule, die gemeenten en onderwijs in staat stelt om een uitzondering te maken op bestaand beleid als de situatie daarom vraagt, blijft van kracht.

Huisvesting

Een laatste gedeelde verantwoordelijkheid van onderwijs en gemeenten is onderwijshuisvesting. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van passende huisvesting voor en nieuwbouw en uitbreiding van onderwijsvoorzieningen. Gemeenten streven naar ecologisch duurzame nieuwbouw en uitbreiding van onderwijshuisvesting. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor binnen- en buitenonderhoud van de huisvesting zelf. Vanzelfsprekend dienen beide partijen bij het uitvoering geven aan deze respectievelijke verantwoordelijkheden, zorg te dragen voor behoud of creatie van (basale) fysieke toegankelijkheidsvoorwaarden op scholen. Speciaal (basis) onderwijs en regulier onderwijs zullen hechter gaan samenwerken, leerlingen verdienen een schoolplek zo dicht mogelijk bij huis. Waar de huisvesting hier op kan aansluiten zullen gemeenten en onderwijs dat in goed overleg met elkaar afstemmen.